

DET KONGELIGE SELSKAP FOR NORGES VEL

ÅRSRAPPORT 2021

**NORGES
VEL**
DET
KONGELIGE
SELSKAP
ANNO 1809

INNHold

■ INNLEGG FRA PRESES

■ INTERNASJONALT ARBEID

Tanzania: Mirakel-kvinnen fra Uhambule

Madagaskar: Effekten av en finansfisk

Mosambik: Digitalisering av cashew-sektoren

■ ARBEID I NORGE

Tare: Mobilisering for en ny kystnæring

Norsk bruksgenbank: En viktig bank for fremtiden

Fornybart i landbruket: Melkebonde med eget kraftverk

Etablerertjenesten

Hellerud gård i det grønne matskiftet

Gründerprisen 2021: Myteknuseren fra Lesja

■ NORGES VEL

Høydepunkter fra 2021

Hvem er Norges Vel

Direksjonen & organisering

■ ÅRSBERETNING OG REGNSKAP 2021

Årsberetning

Årsregnskap | Kontantstrøm | Noter

Revisors beretning

Drivkraft for
livskraftige
lokalsamfunn

PRESES HAR ORDET

STØ KURS I «GODE OG ONDE DAGAR»

I skrivande stund er vi på god veg ut av pandemien Covid-19 og dreg med oss mangfaldige erfaringar. Ein av dei viktige er at vi saknar fysiske møteplassar, men er blitt ganske gode på å meistre dei digitale.

Vi tek med oss vidare det fornuftige i å reise mindre, og dermed belaste klima og miljø i mindre grad, og heller treffast fysisk når det verkeleg er vits i.

PRESES
HAR
ORDET

Eli-Grete
Høyvik,
Prese,
Norges Vel

Norges Vel har etter mitt syn komme seg styrka ut av denne krisa som pandemien har skapt for heile samfunnet – meir robust som organisasjon og med auka sjølvtilitt som resultat av at det faktisk er bruk for oss. All ære til leiinga og dei tilsette som har klart dette!

Men så er vi langt inn i neste krise som handlar om krig i Ukraina, global uro, store flyktningstraumar og dyrtid for straum, drivstoff og mange andre innsatsfaktorar for folk flest, for verksemdene og ikkje minst for dei som skal produsere maten vår.

Norges Vel har tradisjon – både her i Noreg og i land vi opererer i - med å arbeide tett på dei som faktisk skaffar oss mat på bordet frå jord og hav, hjelpe fram nye verdikjeder og i seinare tid leite etter nye løysingar på det viktigaste problemet i vår tid – klimaendringane. Årsrapporten syner at dei tilsette har løfta mange steinar for nettopp dette i 2021. Det er all grunn til å tru at Norges Vel sine arbeidsmåtar, verktøy og tilnærmingar verkeleg vil komme til sin rett i den vanskelege tida framover.

Øverland Gård - ei svært stor sak har fått si løysing i 2021

I fjor omtala eg Øverland Gård som ei perle som ikkje har vore heilt uproblematisk å handtere for Norges Vel. Eg skreiv vidare at «Norges Vel sitt eigarskap til Øverland bør avklare seg i nær framtid for å motverke ein negativ innverknad økonomien vår.» Denne store saka har det vorte brukt mykje krefter på også i året som gjekk, og i desember 2021 kom det til ei avklaring som vart offentleg i januar 2022.

PRESES HAR ORDET

Norges Vel sine eide dommar skal tene organisasjonen sitt overordna føremål. Og dersom dei ikkje gjer det, kan det vere like tenleg at andre eig og driftar desse. Norges Vel har i denne saka etter lang tids undersøkingar og drøftingar, fått rydda og prioritert på ein slik måte at vi opplever at alle partar kjem styrka ut.

Øverland Gård er no seld til aktørar som etter vår meining vil ta godt vare på eigedommen og oppfylle intensjonen i den opprinnelege testamentariske gåva. Vi ynskjer den nye eigaren lukke til med å utvikle «perla».

Så har vi sjølve fått betre økonomiske musklar til dømes til å utvikle Hellerud Gård i tråd med strategien vår som ein ressurs for framtidens mat og for klimasmarte løysingar for landbruket. Lillestrøm kommune har pålagt oss å gjennomføre ein ny reguleringsplan for området. Denne vil i stor grad avklare kva som blir muleg å gjennomføre av framtidige planar og setje viktige rammer for «Nye Hellerud».

Det økonomiske resultatet er sjølvsagt sterkt prega av salet av Øverland. Men resultatet syner også at vi uavhengig av dette salet, har komme med beina rett veg etter nokre år med usikre inntekter grunna «konjunkturedgang» i tildeling av Medaljen for lang og tro tjeneste. Vi har også landa ei ufordrande sak om ny pensjonsordning på ein bra måte. Takk for god hjelp frå utviklinga i finansmarknaden (gjeld tidlegare testamentarisk gåve) og fornuftig økonomistyring frå administrasjonen si side.

Vi har fått betre økonomiske musklar til å utvikle Hellerud Gård i tråd med strategien vår ”

PRESES HAR ORDET

Framtida er lys – trass alt

Norges Vel har fått ny grafisk profil som er lettare å bruke på dei digitale flatene – og med ein logo som er moderne og lett å bruke eks i samarbeidsprosjekt med andre aktørar.

Viss eg skulle laga ei såkalla «ordsky» med dei omgrepa som surrar rundt i korridorane på Norges Vel for tida, ville truleg desse vore med: Folkefinansiering/Drivkraft, urbant landbruk/Vi som dyrker i byen, bruksgenbank, fjellandbruk, algenettverk, fisk for utvikling i Tanzania, investeringsstrategi, gründerpris, flaskehalsar for sirkulærøkonomiske forretningsmodellar, fornybar energi i Landbruket, solenergi, mobil arbeidsplass ....

Dette syner oss at Norges Vel på ingen måte er utgått på dato trass sin høge alder, men er ein høgst oppegående og aktuell organisasjon.

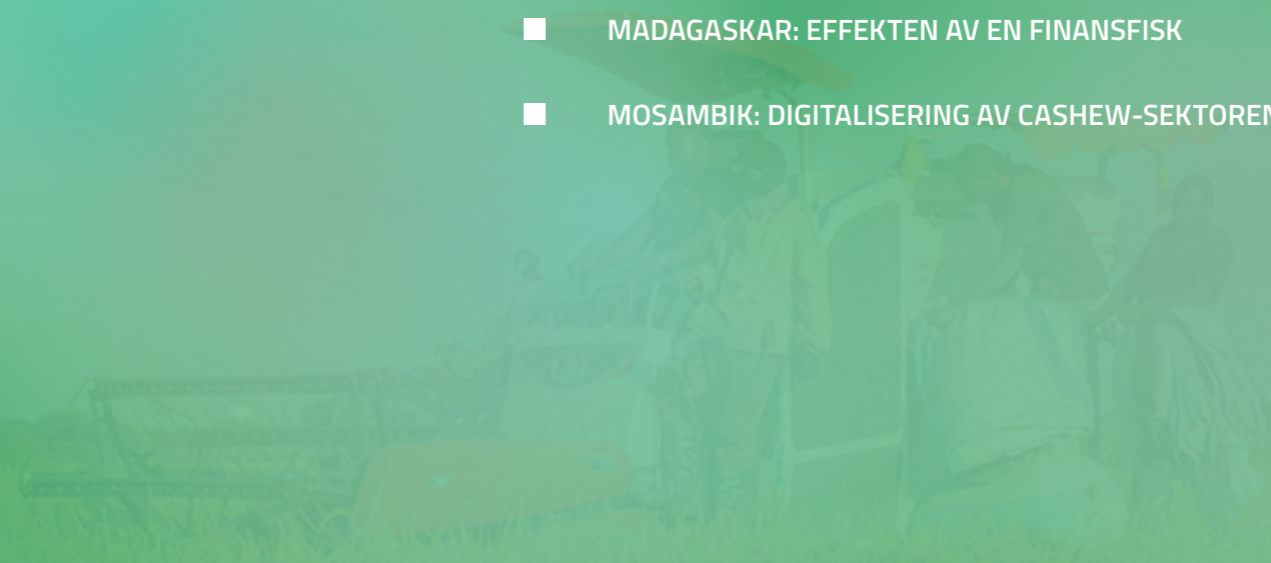
“ **På trass sin av sin høge alder, er det ein høgst oppegående og aktuell organisasjon**

Eg takkar for meg som preses etter at åremålet er fullført. Det har vore seks svært givande år, og eg takkar for godt samarbeid med medlemmane, dei andre tillitsvalde i direksjonen og ikkje minst leiinga og resten av dei tilsette. Eg er veldig glad for at eg har fått oppleve å vere leiari for ein slik vital og framtidretta 200-åring!

INTERNASJONALT ARBEID

- TANZANIA: MIRAKEL-KVINNEN FRA UHAMBULE
- MADAGASKAR: EFFEKTEN AV EN FINANSFISK
- MOSAMBIK: DIGITALISERING AV CASHEW-SEKTOREN

INTERNASJONALT | TANZANIA

MIRAKEL- KVINNEN FRA UHAMBULE

Shukuru Abdallah (43) vokste opp med at hun skulle holde seg i bakgrunnen og ikke blande seg inn i viktige avgjørelser som skulle tas av menn. Det kunne hun ikke godta. I dag er hun en av de største risbøndene i landsbyen Uhambule, Mbarali, sør i Tanzania. Og et forbilde for en ny generasjon kvinner.

I 1997 begynte Shukuru og hennes mann å dyrke ris for å brødfø familien. Året før hadde de giftet seg og fått sin første sønn. Mannen hennes var maisbonde. Shukuru overbeviste ham om å leie en hektar med jord for å dyrke ris og bønner for å variere kostholdet deres og selge overskuddet som fortjeneste.

Trosset motstand

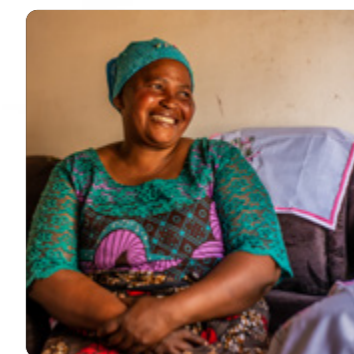
I dag dyrker Shukuru ris på 12 hektar og syselsetter 11 unge kvinner og menn. Og hun har tatt i bruk moderne landbruksmaskiner som to-hjuls traktorer, skurtresker og en anleggsmaskin. Med fortjeneste fra risvirksomheten har hun bygget et lager stort nok til 500 sekker med 100 kilo ris i hver. Hun har trosset en

“ Hun har trosset en kultur der kvinner har blitt holdt utenfor

kultur der kvinner har blitt holdt utenfor og der deres initiativ og lederskap har blitt møtt med både latterliggjøring og mistenksomhet.

– Min reise har vært lang og kronglete, men endelig har det løsnet. I dag gir risen jeg dyrker mat til landsbyen min og byer langt unna, og jeg kan tenke lengre enn på å brødfø familien min. Jeg tjener penger og kan videreutvikle virksomheten min år for år.

Hun blir på mange måter sett på som en mirakelkvinne i lokalsamfunnet.

Bedriftslederen

Nå som hun er 43 år gammel, har Shukuru rukket å bli både mor og bestemor. Men aller mest identifiserer hun seg med rollen som bedriftsleder. Hennes utvikling fra småbonde til å bli en av de største bøndene i landsbyen har gitt henne en respekt og innflytelse. Lederne i landsbyen kommer til henne for råd under styremøter, og andre landsbybeboere går til henne for forretningsveiledning, tekniske spørsmål og til og med små lån.

Med støtte fra Norges Vel etablerte bøndene i Mbarali «Mbarali and Neighbors Rice Farmers Trading Company» (MTC) i 2018. Norges Vel har

over lengre tid jobbet med risbønder i området og oppfordret dem til å danne et bondeeid selskap. Mens Norges Vel finansierte selskapets registrering, kjøpte bøndene selv aksjer i selskapet. Etter opprettelsen av selskapet fikk de opplæring i moderne og forretningsbasert landbruk.

Bøndene ble kurset i klima-smart risproduksjon, effektiv innhøsting, kollektiv lagring, lån og etablering av spare- og lånegrupper. Opplæringen fokuserte også på å

Aller mest identifiserer hun seg med rollen som bedriftsleder ”

gjøre det mulig for kvinner å få økt eierskap og kontroll over egen virksomhet. Som en av de mest aktive medlemmene av landsbyens risvanningsordning ble Shukuru valgt ut til denne opplæringen. Deretter ble hun en av de første aksjonærene i MTC.

Viktig kunnskap

På dette tidspunktet hadde Shukuru økt risproduksjonen sin fra en hektar lånt land til nesten tre hektar som hun hadde kjøpt sammen med mannen sin.

I 21 år hadde de levd magert og vedlikeholdt den lille gården de hadde. Shukuru sier at opplæringen hun fikk bidro til at de kunne spare mer, øke produktiviteten og at de ble mer beviste på hvor viktig det er å investere i landbruksutstyr. Det introduserte dem også for moderne økonomi.

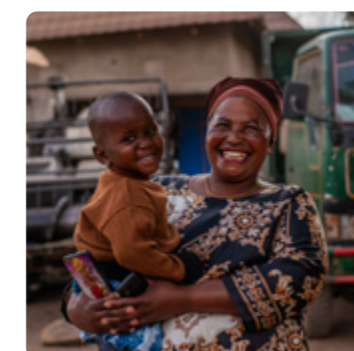
De begynte å budsjettere, sette mer av pengene sine i den lokale banken, og tok opp et utstyrlån. Disse grepene, kombinert med den gode økningen i produktiviteten, gjorde at den lille gårsvirksomheten deres utviklet seg til en kommersiell virksomhet.

Mellom 2018 og i dag har de kjøpt to to-hjuls traktorer, en tresker, lastebil for byggeprosjektene, og en skurtresker som har endret alt - den bruker de selv og låner ut til andre bønder i høstsesongen. De har også kjøpt mer jord. De eier nå seks hektar, og dyrker ris på totalt 12 hektar jord.

Hemmer samfunnsutviklingen

Kvinnelige risbønder i Mbarali er ofte helt økonomisk avhengige av de mannlige autoritetsfigurene i livet deres: fedrene fra de er små og ektemannen fra de blir gift. De har ofte ikke mulighet til å skaffe egne midler, ta forretningsmessige beslutninger og eie eiendom. Denne patriarkalske kulturen ser bort fra betydningen av kvinners økonomiske bidrag i hjemmet, noe som igjen hemmer samfunnsutviklingen.

– Jeg er velsignet som har en mann som forstår og

støtter meg. Jeg ble gift ung, men jeg tok ikke lett på den beslutningen. Jeg sa til meg selv at jeg ville vente på den mannen som ville støtte meg.

I motsetning til mange menn fra landsbyen oppmuntret han meg til å ta ledelsen av gårdsdriften da han oppdaget at jeg har gode ideer og forretningsferdigh-

“ Jeg sa til meg selv at jeg ville vente på den mannen som ville støtte meg

heter, forteller Shuruku.

Hun har nå hovedansvaret for gårdsdriften hun driver med mannen sin. Etter å ha sett hva hennes innsats og engasjement har betydd for familien har han blitt mer moderne og likestilt.

Den gjensidige støtten dem imellom har styrket dem som par, og gitt familien og samfunnet rundt et eksempel på hva som er mulig gjennom likestilling og samarbeid.

Mirakelkvinnen som forbilde

Shukuru er opptatt av å fungere som et forbilde for de andre kvinnene i lokalsamfunnet. Hun har gått opp veien for mange og vet hvor motstand og utfordringer ligger. Hun oppmuntrer og forsøker å gi nyttige innspill. Samtidig vet hun at de også vil trenge støtte fra mennene de har rundt seg.

Shukuru er opptatt av å fungere som et forbilde for de andre kvinnene i lokalsamfunnet ”

– Jeg forsøker å lære opp og overtale andre kvinner, men mange av ektemennene deres er fortsatt motvillige og kontrollerende, forklarer Shuruku.

**FAKTA OM
SMÅSKALA
JORDBRUK I
UTVIKLINGSLAND**

KILDE: FAO.ORG

I Afrika sør for Sahara er investeringer i landbruk opptil 11 ganger mer effektive for å redusere ekstrem fattigdom enn investeringer i noen annen sektor. Vellykkede små gårder gir arbeidsplasser til ufaglærte arbeidere. Små familiegårder genererer inntekter som brukes i lokalsamfunnet og stimulerer den lokale økonomien, noe som igjen bidrar til fred og sikkerhet.

Matsikkerhet og ernæring

De vel 500 millioner småbruksgårdene i utviklingsland bidrar til levebrød for nesten to milliarder mennesker. Disse småbrukene står for omtrent 80 prosent av maten som produseres i Afrika sør for Sahara og deler av Asia.

Likestilling og sosial inkludering

På landsbygda forsterker ulike former for ulikhet ofte fattigdom. Når fattige kvinner på landsbygda har mindre tilgang på jordbruksjord begrenses de til selvbergingsjordbruk og jobber med lav lønn. De har mindre tilgang til finansiering, teknologi, markeder og beslutningstaking enn menn.

Klimaforandringer

Småbrukere og andre på bygda i utviklingsland bærer ofte hovedtyngden av klimaendringene. Mindre forutsigbare værmønstre, samt stigende havnivå og mer intens tørke, stormer og flom, legger press på økosystemene de er avhengige av.

EFFEKTEN AV EN FINANSFISK

I 2021 lanserte Norad en stor informasjonskampanje kalt MatEffekten. Målet var å skape oppmerksomhet rundt summen av positive ringvirkninger mat kan ha for utvikling. Norges Vels arbeid med oppdrett på Madagaskar ble trukket frem som en del av kampanjen, og var inspirasjonen til et av kampanjebegrepene: Finansfisk.

MatEffekten kan gjøre en liten fisk til en finansfisk. For med bærekraftige oppdrettsanlegg blir det mer fisk, mindre sult, og flere nye arbeidsplasser. Disse trenger ny og bedre infrastruktur, som tilrettelegger for innovasjon. Slik blir en liten fisk til en stor og bærekraftig industri. Som er FNs bærekraftsmål nr 9.

MatEffekten er altså summen av alle de potensielle positive ringvirkningene av maten vi spiser. For å oppnå den, må vi skape mer bærekraftige matystemer: Rett og slett en mer klima-, miljø- og ressursvennlig matvei fra hav og jord til bord.

Finansfisken er en slik mateffekt. Norges Vels samarbeidsprosjekt for bærekraftig fiskeoppdrett på Madagaskar bidrar både til å bekjempe sult og fattigdom, skaper nye arbeidsplasser – ikke minst for kvinner, og en bærekraftig akvakultur-industri. Viktig for oss er det også at verdiene som skapes forblir i lokalsamfunnet.

– Gjennom MatEffekten prøver vi å finne svaret på tusenkroners-spørsmålet: Hvordan produsere og fordele nok næringsrik mat til en økende befolkning uten å ødelegge planeten.

Mat har gått fra å være et marginalt tema til å bli et nøkkeltema i global politikk. Mat er navet der viktige tema som sult, klima, fred og helse møtes, sa Norads direktør Bård Vegard Solhjell i et intervju under Nobel Peace Price Forum. Her trakk han også frem Norges Vels arbeid med oppdrett av tilapia på Madagaskar.

Du kan lese mer om MatEffekten på www.mateffekten.no

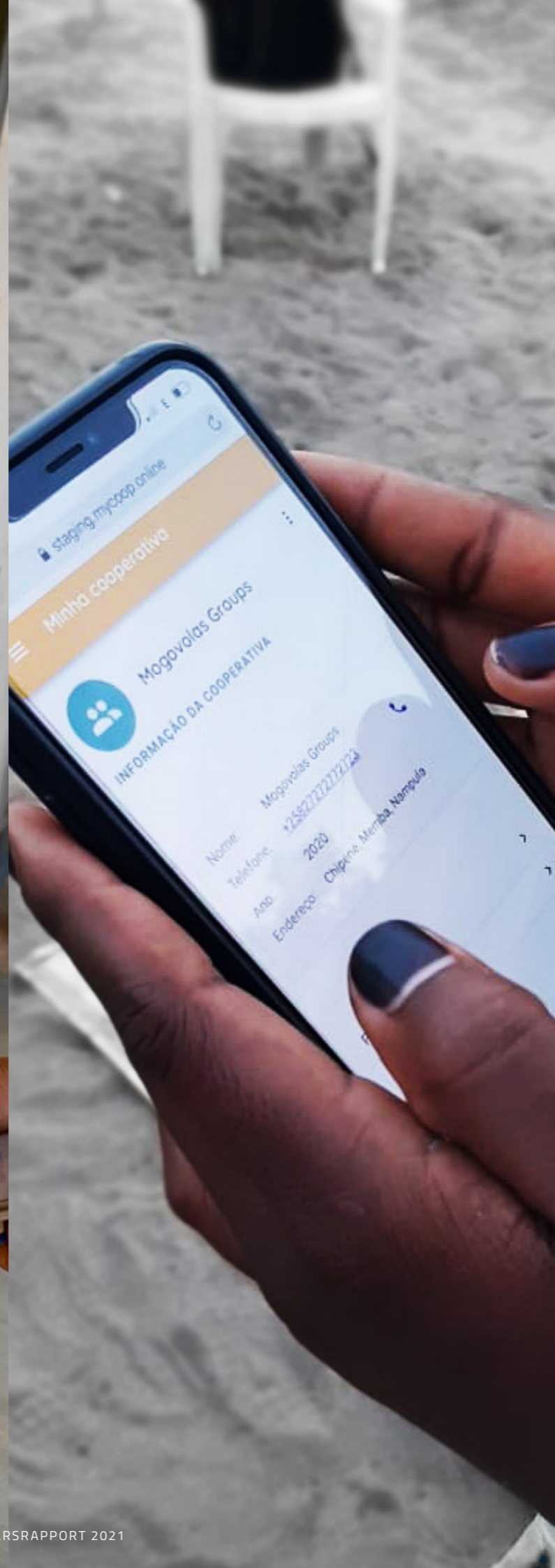
FAKTA OM PROSJEKTET PÅ MADAGASKAR

Sjømat er en viktig naturressurs på Madagaskar, men historisk har flere forsøk med lønnsom oppdrett mislyktes. Siden 2011 har Norges Vel utviklet fiskeoppdrett som en bærekraftig næring som bidrar til fattigdomsreduksjon, flere arbeidsplasser og bedre ernæring.

Prosjektet har blant annet bidratt til at

- Småprodusentene har firedoblet sin månedlige inntekt
- Antall produsenter er økt fra 60 til 372
- Produksjon og salg av fersk tilapia er mer enn tidoblet til 625 tonn i 2021
- Flere tusen aktører i verdikjeden, fra dambyggere via transportører til selgere av fersk fisk, har oppnådd stabile inntekter over minimumslønn

INTERNASJONALT | MOSAMBIK

DIGITALISERING AV CASHEW- SEKTOREN I MOSAMBIK

Sammen med lokale og internasjonale partnere, har vi etablert en IT-struktur for landets viktige cashew-sektor. Med den digitale løsningen ConnectCaju kan myndighetene gi bedre råd og hjelpe på en mer effektiv måte, slik at bøndene produserer mer nøtter av høyere kvalitet og tjener mer penger.

Ca. 1,4 millioner bønder i Mosambik har cashew-nøtter som en viktig inntektskilde. I tillegg har cirka 15000 mennesker jobb i prosess-industrien. Cashew-sektoren er en sentral del av både folks og landets økonomi.

- I dag er over 200 000 bønder registrert i systemet. Med den digitale løsningen kan myndighetene gi bedre råd og hjelpe på en mer effektiv måte, slik at bøndene produserer mer nøtter av høyere kvalitet. For eksempel kan et bilde av et blad fra et sykt tre sendes direkte til forsker for svar om sykdom og behandling. Å være registrert skal også gi bøndene bedre tilgang til kapital for å utvide driften, sier prosjektleder Karsten Gjeffe i Norges Vel.

Samarbeidsprosjekt

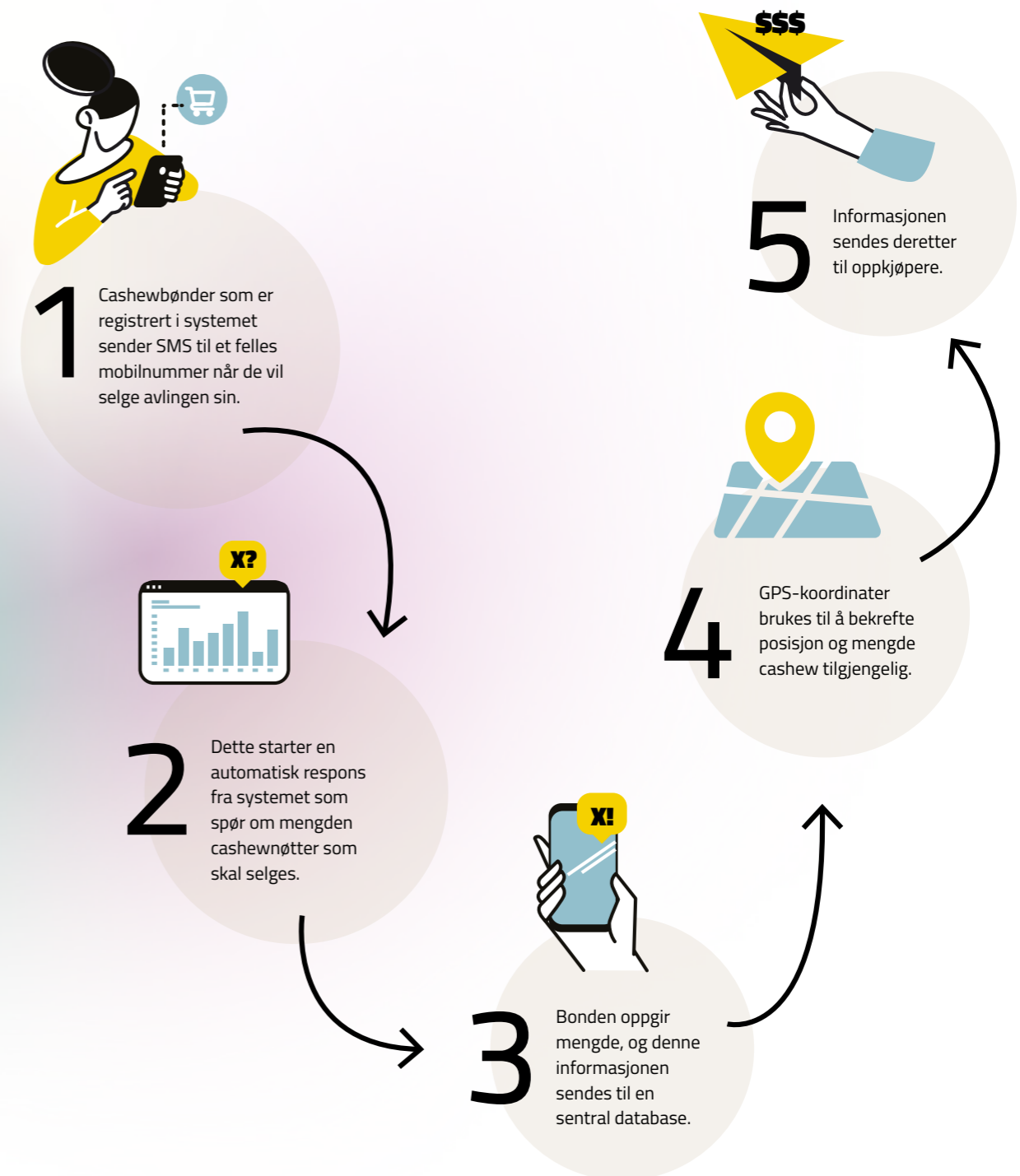
ConnectCaju er utviklet i samarbeid med det nasjonale cashew-instituttet IAM, paraplyorganisasjonen for kooperativer AMPCM og TechnoServe. Med tilgang til systemet kan kooperativene som organiserer mange bønder sikre direkte salg til industriaktører slik at bøndene unngår kostbare mellommenn, og får bedre pris.

Prosjektet er en del av vårt arbeid med å utvikle cashew-sektoren i Mosambik, der vi ønsker at mest mulig verdiskaping skal skje lokalt og være til økonomisk nytte for bøndene som produserer cashew.

Bilder av et blad fra et sykt tre kan sendes direkte til forsker for å få svar om sykdom ”

SLIK FUNGERER CONNECTCAJU

KILDE: TECHNOSERVE

ARBEID I NORGE

- TARE: MOBILISERING FOR EN NY KYSTNÆRING
- NORSK BRUKSGENBANK: EN VIKTIG BANK FOR FREMTIDEN
- FORNYBART I LANDBRUKET: MELKEBONDE MED EGET KRAFTVERK
- ETABLERERTJENESTEN
- HELLERUD GÅRD I DET GRØNNE MATSKIFTET
- GRÜNDERPRISEN 2021: MYTEKNUSEREN FRA LESJA

NORGE | TARENÆRINGEN

MOBILISERING FOR EN NY KYSTNÆRING

I arbeidet med å etablere en ny norsk kystnæring har vi samlet 70 partnere i klyngesamarbeidet Seaweed Cluster.

Klynger er en effektiv metode for å skape drivkraft for næringsutvikling, også for landets nye tarenæring.

- Vi vil ha arbeidsplasser og lys i husene langs hele kysten, og Norges Vel har i mange år arbeidet med å etablere dyrking av tare som en ny norsk kystnæring. Nøkkelord for arbeidet er tålmodighet, kunnskapsdeling og samarbeid. Klyngen vi nå har etablert er et viktig resultat og en stor milepel for dette arbeidet, sier Marit Gjerstad som er prosjektleder for arbeidet i klyngen.

Matsikkerhet og selvforsyning

Med verdens økende befolkningen må vi i større grad bruke havet til bærekraftig og klimavennlig produksjon av mat og råstoffer. Her kan Norge bruke sitt naturgitte konkurransefortrinn, den rene produktive kystlinja. Dyrking av makroalger pekes på som en løsning for fremtiden.

- Markedet for makroalger er stort, og i dag produseres og konsumeres mesteparten i Asia. Norsk tare har en kort høstsesong, men ved å utnytte den lange kysten vår kan vi utvide høstevinduet og leveranser til markedet - hvis vi samarbeider, sier Marit.

Arbeid mot Arenasøknad

I mars 2021 ble de to nettverkene Norsk taredyrkerforening og Tarenettverket Nord slått sammen til Norwegian Seaweed Association som dekker hele Norge. Blant annet for å styrke medlemmene opp mot en felles Arenasøknad og etablere klyngen Seaweed Cluster.

Arena er et økonomisk og faglig program for lang-siktig utvikling av næringsmiljøer. Formålet er økt innovasjon og konkurranseevne gjennom samarbeid

Markedet for makroalger er stort ”

mellom entreprenører, veletablerte bedrifter, FoU og utdanningsmiljøer, investorer og offentlige utviklingsaktører. Arena eies av Innovasjon Norge, Siva og Forskningsrådet og forvaltes på vegne av Nærings- og fiskeridepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Frem mot søknadsfristen i september har Marit og styret i NSA bygd opp et landsdekkende klyngesamarbeid med 70 partnere. Dessverre fikk arenaprogrammet betydelig kutt i statsbudsjettet, så færre nye klynger kunne tas opp:

- Vi nådde dessverre ikke opp konkurransen, og det er uvisst om arenaprogrammet blir utlyst for 2022. Vi er alle overrasket over budsjettkuttet, når vi vet at bedrifter i klynger lykkes bedre både med ny kompetanse, ny teknologi og nye forretningsmodeller enn enkeltstående bedrifter, sier Marit.

Landsdekkende klyngesamarbeid

- Makroalger er en helt ny næring i Norge, det er helt umulig for en bedrift alene å løse alle utfordringene de møter. Se på tidligere marine satsinger i Norge: Oppdrettsnæringen for laks ble en gedigen suksess og samarbeid har vært en nøkkelfaktor. Andre forsøk med å etablere oppdrett av blåskjell, kveite og torsk har ikke lyktes. Forsøkene har vært fragmentert, og aktørene holdt kortene tett til brystet og konkurrerte

Aktørene
holdt
kortene
tett til
brystet i
tidligere
marine
satsinger

”

hverandre i senk fremfor å samarbeide.

Seaweed Cluster har fått med mange gode deltakere, men vil gjerne ha flere, spesielt fra matindustrien og leverandørsiden. I året som gikk er det gjennomført en rekke workshops og møter der klyngedeltakerne selv var med på å forme Arena-søknaden.

- Vi har konkretisert spesifikke oppgaver. Hva skal klyngen og nettverket jobbe med, hvilke utfordringer er kritiske for å kunne effektivisere og oppskalere næringa, og hvordan kan vi oppnå nye markeder. Det handler mye om å bygge tillit og å få dette klyngehjulet til å dreie på en velsmurt måte. Der vi er nå er ingen taredyrkere konkurrenter seg imellom, nå er det alt å vinne på å samarbeide så mye som mulig, sier Marit.

Politikere og myndigheter

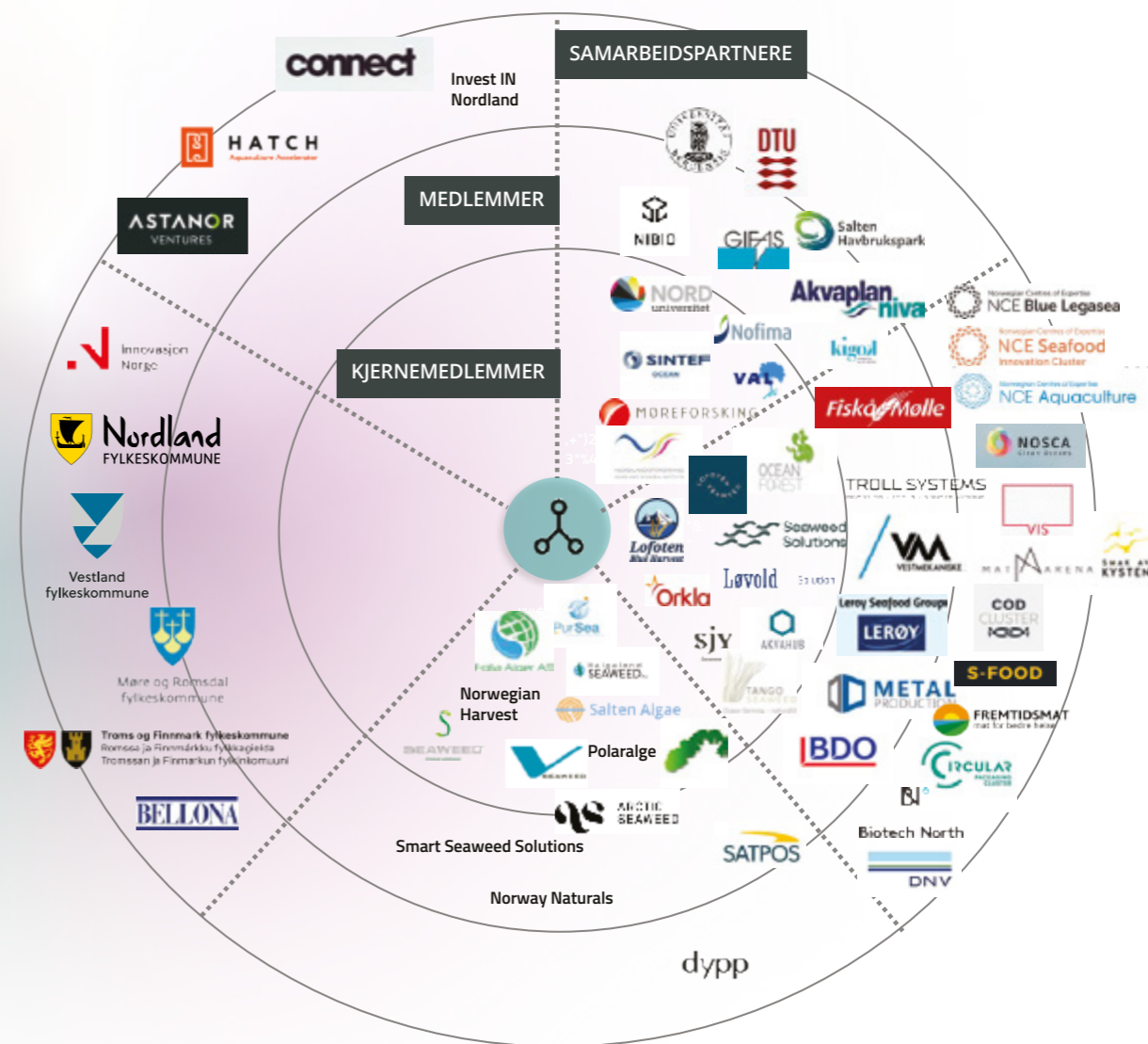
- Helt siden vi startet har vi hatt en god dialog med myndighetene, spesielt nærings- og fiskeridepartement. Vi har også arbeidet godt med Mattilsynet for å få gode bransjeveiledere for mattrygghet.

Nå senest møtte klyngen fiskeriministeren og hans stab. Litt for å informere om arbeidet i NSA, men også for å snakke om at Norges Sjømatråd ikke får jobbe med tare. Tare vokser i sjøen, men er ikke nevnt som

Nå er det alt å vinne på å samarbeide så mye som mulig ”

KLYNGEN SEAWEED CLUSTER

Grafikken viser aktørene som deltar i klyngen Seaweed Cluster.

art eller gruppe i fiskeeksportloven, og faller derfor ikke inn under sjømatrådets område. Norge mangler fortsatt et godt regelverk for lavtrofiske arter, som makroalger. Når næringa endrer seg må også regelverket bli oppdatert, det vil nettverket ha fokus på fremover.

- Det er viktig med tett kontakt og dialog med myndighetene. Vi har et fortrinn i Norge fordi vi har et byråkrati og styresett som det er mulig å få kontakt og dialog med.

- Men virkemiddelapparatet i Norge er utfordrende. Da vi fikk nei på Arena-søknaden, som er et nasjonalt virkemiddel, så vi at om vi nå går til fylkeskommunene vil de se på oss med regionale briller: Hvor mange er med i klyngen fra vår region? Da blir det vanskelig å få støtte til et nasjonalt prosjekt hvis hovedfokuset er på egen region. Her må alle løfte det nasjonale blikket og så vil det komme nye taredyrkere langs hele kysten etter hvert som næringa utvikler seg.

Arena-avslaget var skuffende, men NSA har allikevel klart å skaffe finansiering for 2022. Innovasjon Norge Nordland og Nordland fylkeskommune har bidratt med 1 million kroner. Og det nasjonale programmet Bioøkonomimidler har bidratt med samme sum.

- For 2023 ønsker vi å søke om bidrag fra kystfylkeskommunene. Og så håper vi at det gis nye budsjettmidler til Arena sitt klyngeprogram som gir langsiktig støtte på tre år om gangen. Skal vi lykkes i å etablere en ny marin næring må hele landet jobbe sammen, vi må lære av tidligere forsøk der aktørene satt på hvert sitt nes og ville løse alt alene.

Og så må vi huske på at ting tar tid, det tok minst 30 år for lakseoppdrettsnæringen å bli til den ledende næringen den er i dag, avslutter Marit.

Skal vi lykkes
i å etablere
en ny marin
næring
må hele
landet jobbe
sammen ”

ALGET 2 – NETTVERK OG KUNNSKAP FOR DYRKING OG VILLHØSTING AV MAKROALGER

Norges Vel har etablert et nettverk der små og mellomstore alge-entreprenører i Nord-Atlanregionen samarbeider og utveksler erfaringer. Vi ønsker å bidra til gode industristandarder for mattrygghet og høykvalitetsprodukter fra hav til forbruker.

Vi henter kunnskap fra myndigheter, bedrifter og FoU i hele verdikjeden, fra høsting og dyrking, til foredling og markedsføring.

Det er gjennomført nettverksmøter, bedriftsbesøk og digitale workshops. På nettstedet www.norgesvel.no/alget2 er det samlet kunnskap om lovverk og forskning. Her ligger også publikasjonen som ALGET 2 har utviklet med felles retningslinjer for kvalitet i produksjon og villhøsting av bærekraftige makroalger. Disse retningslinjene er viktige verktøy for å kunne produsere makroalger i samsvar med lovverket, beste praksis og mattrygghet.

NORGE | NORSK BRUKSGENBANK

EN VIKTIG BANK FOR FREMTIDEN

Tap av biologisk mangfold er en av de største truslene mot matsikkerheten. Derfor tar Norsk Bruksgenbank frem igjen eldre norske og nordiske plantesorter som har andre egenskaper enn dagens sorter.

- Å oppformere eldre sorter korn og grønnsaker er en del av det grunnleggende arbeidet for Norsk Bruksgenbank. Ved oppformering øker vi mengden frø gjennom dyrking, det vil si at om du sår 10 frø og så høster du kanskje 100 frø, avhengig av vær og andre forhold, sier Cornelius van Blerk. Han er Norges Vels prosjektleder for bruksgenbankens arbeid med eldre kornsorter.

Norsk Bruksgenbank har det siste året tatt i bruk nytt teknisk utstyr finansiert av Sparebankstiftelsen. Dermed har arbeidet med oppformering, lagring og systematisering av norske og nordiske eldre sorter blitt mer profesjonalisert.

- Vi har etablert et betydelig demonstrasjons- og oppformeringsfelt på Hellerud gård med mer enn 100 kornsorter. Demofeltet kom til i forbindelse med Nordisk kornkonferanse for kulturkorn, som gikk av stabelen i oktober på Vitenparken i Ås. Flere av kornsortene fra demofeltet ble prøvd til baking under kornkonferansen.

Og med tanke på fremtidig matsikkerhet og nye næringsmuligheter skal bruksgenbanken nå kartlegge egenskapene til noen av de gamle norske kornsortene.

- Økt kunnskap og synlighet må til om vi skal få disse sortene ut i markedet og i daglig bruk, avslutter Cornelius

Bruksgenbanken skal nå kartlegge egenskapene til noen av de gamle norske kornsortene

”

NORGE | FORNYBART I LANDBRUKET

MELKEBONDE MED EGET KRAFTVERK

Vinterens skyhøye strømpriser er enda et godt argument for å produsere strømmen selv. I sommer installerte melkebonde Hans Petter Kongtorp solceller på fjøstaket på gården sin på Bjørkelangen. Overskuddsstrømmen selger han til det offentlige kraftverket.

På Ruud Nordre gård deltar Hans Petter Kongtorp i et pilotprosjekt for å teste ut nye løsninger for fornybar energi. Og det var nettopp ønsket om å være selvforsynt med fornybar energi som fikk økobonden til å bli med i prosjektet.

– Jeg er nok litt idealist, og synes det er fint å arbeide med økologisk drift og vise andre at det er mulig. Med dette pilotanlegget er det litt på samme måten. Her kan vi prøve ut og få nye erfaringer som kan bidra til at flere gårder har miljøvennlig drift om noen år.

Det er morsomt å bidra til at verden går fremover, jeg håper at slike nyvinninger også bidrar til å gjøre gårdsdrift attraktivt for yngre generasjoner, sier Kongtorp.

I anlegget finner vi ut hvordan vi best mulig kan utnytte et digitalt styringssystem tilknyttet solceller og batterier. Norges Vel har ledet prosjektet der Solcellespesialisten AS har levert det tekniske anlegget. Piloten er en del av Norges Vels arbeid med fornybar energi og et klimavennlig landbruk.

Flere gårder kan
ha miljøvennlig
drift om noen år

”

NORGES VEL HJELPER ETABLERERE

Norges Vel er en av landets største leverandører av etablerertjenester, og driver i dag disse tjenestene for Øvre- og Nedre Romerike og Follo på oppdrag fra Viken fylkeskommune.

FAKTA OM ETABLERER- TJENESTEN

OM REGIONEN

401

748

Innbyggere

17

Kommuner

6465

Nyetableringer (2021)

VÅR LEVERANSE

2070

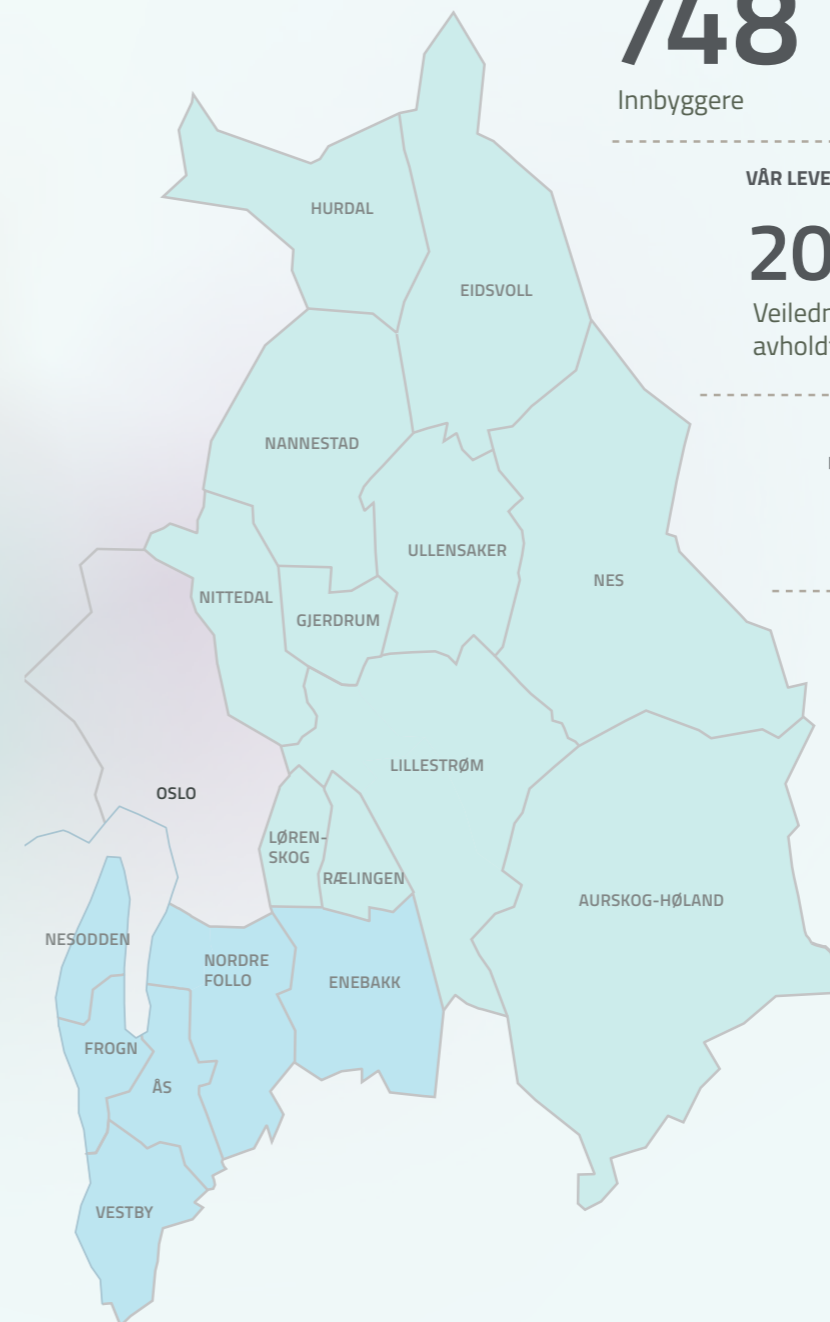
Veiledningstimer
avholdt

150

Næringsfaglige
vurderinger

70

Kurs, seminarer og
møteplasser for
etablerere

Etablerertjenestene inngår i StartUp Viken, og er et gratis tilbud som finansieres av Viken Fylkeskommune og kommunene. Tilbudet til gründerne består i hovedsak av veiledning og forskjellige typer kurs.

KILDER: KARTVERKET, GEONORGE, NORGES VEL. * ALLE TALL FOR HELE ÅRET 2021.

INTERVJU MED ADMINISTRERENDE DIREKTØR

HELLERUD GÅRD I DET GRØNNE MATSKIFTET

Hellerud gård er Norges Vels hovedsete, og har opp gjennom årene vært en viktig forsøksgård for norsk landbruk. De siste årene har det vært mindre forsøk på gården, men nå er aktiviteten på full fart tilbake igjen.

– Vi lever i en tid der matproduksjon og matsikkerhet er plassert øverst på dagsordenen. Utfordringene kommer fra mange kanter, og handler i skrivende stund blant annet om krig, økende priser på gjødsel og energi, matsikkerhet og klima. I dette skiftet ser vi at det både er behov og etterspørsel etter en utviklingsorganisasjon som Norges Vel, sier administrerende direktør Øyvind Ørbeck Sørheim.

Karbonlagring

I 2021 presenterte organisasjonen en ny retning for sin egen landbruksvirksomhet. Den handler blant annet om å være en drivkraft inn i det grønne skriftet.

– Karbonlagring i matjord er et område som mange er opptatt av. Dette pekes på som et av de viktigste

bidragene landbruket kan bidra til for å bremse klimaendringen. Men svaret på hvordan vi skal få til dette er ikke nødvendigvis gitt. Her kan Norges Vel spille en rolle, både som bonde og som utviklingsorganisasjon, sier Ørbeck Sørheim.

Han peker på sammenhengen mellom jordkvalitet og evnen til lagre karbon som viktig. Dette er et av de områdene som Norges Vel nå ønsker å jobbe mer med på gården.

– Vi er i starten av en slik omlegging her hos oss, og bruker en del tid på å få opp en del grunndata rundt den jorda vi har i dag. Dette er viktig for å kunne se en utvikling videre og for å kunne si noe om hvilke tiltak som gir resultater, sier han.

“ **Karbonlagring i matjord er et område som mange er opptatt av**

Lønnsomt å drive bærekraftig

Ambisjonen er å sette i gang flere ulike tiltak innen jordforbedring og karbonlagring.

– I god Norges Vel tradisjon er dette et arbeid vi ønsker å gjøre på vegne av den norske bonden. Som en ideell utviklingsorganisasjon kan vi nettopp ta på oss en del slike oppgaver som enkelbonden hverken har tid eller økonomi til i hverdagen. Og så er det selvfølgelig et poeng for oss også å komme frem til løsninger som er økonomisk bærekraftige, og å jobbe politisk for å skape rammebetingelser som gjør det lønnsomt å drive bærekraftig, sier Ørbeck Sørheim.

I 2021 valgte Norges Vel å selge Øverland gård i Bærum. Dette ble gjort som en del av organisasjonens strategi for å konsentrere virksomheten rundt Hellerud gård.

– Vi er godt rustet til å være en skikkelig drivkraft for landbruket inn i fremtiden. Hellerud gård ligger sentralt til like utenfor Oslogrensa på veien opp mot Gardermoen. Vi er en del av nye Lillestrøm kommune, som etter sammenslåingen er den femte største kornkommunen i landet. Her er det gode muligheter for å drive både forsøk, utvikling, demonstrasjon og visning, sier han.

Drivkraft

Han forteller også at en del av ambisjonen omfatter å etablere en såkalt AgroHub på gården. Ønsket er å samle ulike aktører som også ønsker å være en del av den drivkraften som Norges Vel definerer seg som.

–Norges Vel er også en medlemsorganisasjon, og vi opplever et stort oppsving i interesse og aktualitet. Å skape et praktisk kraftsenter for landbruket bare ett kvarter unna Stortinget er en stor verdi i seg selv i de utfordringene vi står overfor, avslutter Øyvind Ørbeck Sørheim.

Vi er godt rustet til å være en skikkelig drivkraft for landbruket ”

FAKTA OM HELLERUD GÅRD

LES MER OM HELLERUD GÅRD PÅ [NORGESVEL.NO](https://norgesvel.no)

Hellerud gård er en av de største landbrukseiendommene i Lillestrøm kommune i Viken fylke, og dyrker i dag blant annet korn til mat og fôr. Det dyrkes både konvensjonelt og økologisk, samt en god del til demonstrasjonsformål og forsøksfelt.

I 2021 var det syv ulike forsøksfelt på gården.

Gårdens sentrale beliggenhet i en region med sterk befolkningsvekst gir unike muligheter innenfor blant annet utvikling av bynært og urbant landbruk, fornybar energi og kursvirksomhet.

Gården består av 950 dekar jordbruksareal og 1 800 dekar skog. Gården har også ca 11 000 kvadratmeter bygningsmasse til utleieformål.

Eiendommen ligger strategisk til mellom Oslo, Lillestrøm og Gardermoen, nær sterke kompetansemiljøer og ressursentre med muligheter for samarbeid med forsknings- og utviklingsmiljøer.

Norsk Bruksgenbank SA, som Norges Vel har vært med å etablere og er medeier i, holder til på gården. De siste par årene har bruksgenbanken blant annet hatt et demonstrasjonsfelt på gården med 100-150 ulike norske og nordiske kornsorter.

SOFIA MARIA BANG ELM ER VINNER AV
NORGES VELS GRÜNDERPRIS 2021

MYTEKNUSEREN FRA LESJA

Sofia Maria Bang Elm driver suksessfull grønnsaksdyrking 600 meter over havet på rundt 2,5 mål og hun har dermed gått i bresjen for å knuse etablerte sannheter om hvor i landet og hvor mye areal som er nødvendig for å drive lønnsom grønnsaksproduksjon i Norge.

På Lesja i Gudbrandsdalen, 600 meter over havet, ligger Avdem Gård. Her dyrker Sofia rundt 40-50 forskjellige typer grønnsaker på 2,5 mål av beitemarken som tilhører hennes svigerforeldre. I et utfordrende klima der snøen kan finne på å komme allerede i juli, bruker Sofia stort sett håndkraft til å jobbe med jorden og ingen kunstgjødsel eller sprøytemidler.

– Grønnsakene selger jeg via en abonnementsordning til lokalmiljøet rundt Lesja, til tre restauranter, i gårdsbutikken Avdembue og en selvbetjeningsvogn som jeg startet med under pandemien, sier Sofia.

Det lå i kortene

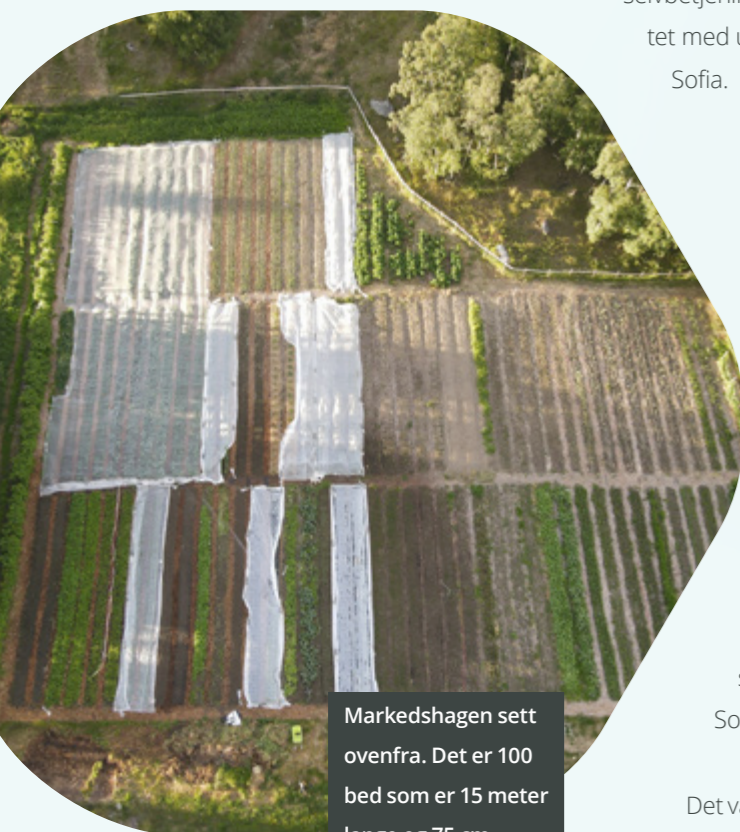
Som oppvokst i en øklandsby i Danmark der hun sammen med sine søsken ble sendt ned i hagen for å hente grønnsaker til kveldsmat, lå det kanskje litt i kortene at hun skulle drive med grønnsaker som voksen, men veien dit var ikke selvsagt.

– Nei, jeg trodde jeg skulle gå musikens vei og har studert svensk folkemusikk i Sverige og kirkesang i Danmark, sier Sofia.

Det var først på en backpackertur til India at hun søkte tilbake til røttene.

– Det stod plutselig veldig klart for meg at jeg ville jobbe med grønnsaker og produsere noe, utrette noe mer fysisk, sier Sofia.

**En uslepen
diamant
med stort
potensial til
å inspirere** ”

Markedshagen sett ovenfra. Det er 100 bed som er 15 meter lange og 75 cm brede. Bedene er delt inn i et vekstskifte på fem, slik at grønnsakene grupperes i plantefamilier som roterer hvert år.

“ **Folk sa at jeg ikke kom til å få det til**

Fra ørken i India til frodige Aurland

I en ørken i India ble hun tipset om Sogn Jord- og Hagebruksskule, og da hun fikk se bilder av frodige Aurland, tok det ikke lang tid før Sofia var student ved skolen. Her møtte hun også samboeren sin, Hans Haugstad Avdem, og sammen flyttet de tilbake til hjemgården hans som drives som melkegård med gardsysteri.

– Folk sa at jeg ikke kom til å få det til, sier Sofia, da hun i 2017 fikk de 2,5 målene av sine svigerforeldre til grønnsaksdyrking.

– Folk som flytter fra utlandet er kanskje ikke så redde for å teste ut nye ideer, og jeg visste at min samboers bestemor hadde dyrket grønnsaker så da var det jo muligheter, sier Sofia.

Hun ser det som en stor motivasjon å ha skapt Avdem Gardsgrønt med utgangspunkt i noe hun selv er interessert i å drive med, og et eget levebrød.

Positiv omstilling under pandemien

– Jeg har stort sett ikke gått på noen smeller og er veldig takknemlig for at jeg får drive med det jeg driver med og er takknemlig for å styre min egen hverdag og følge de ulike sesongene, sier hun.

Mange av grønnsakene leveres via en abonnementsordning hvor lokale får en grønnsakskasse annenhver uke eller ukentlig.

“

Til tross for ikke å ha gått på de store smellene så langt, ble også Avdem Gardsgrønt rammet da pandemien kom vinteren 2020. Heldigvis for Sofia klarte hun raskt å omstille seg.

– Da usikkerheten i restaurantbransjen meldte seg, bestemte jeg meg for primært å satse på avsetning av grønnsakene til private. Jeg forstod at det var interesse fra andre utover de som var med i abonnementsordningen vår, men ville skape et mer uforpliktende tilbud, sier Sofia.

Slik kom hun i gang med en selvbetjeningsvogn, som det finnes mange av i Danmark der hun kommer fra.

– Den er en stor suksess, både for meg som får solgt enda mere grønt direkte til private, og til lokale og gjennomreisende som enkelt får tak i grønnsakene, sier hun.

Kurs og mentorvirksomhet

Underveis i pandemien har det også vært stor etterspørsel etter kurs i grønnsaksdyrking, både fra folk med privathager, og fra folk som ønsker å starte med småskala grønnsaksproduksjon.

– Dette ønsket jeg å bidra med, så jeg lanserte flere kurs som ble fulltegnet veldig raskt. I fjor hadde jeg over 100 personer fra store deler av Norge på kurs, og jeg har fått flere tilbakemeldinger om at Avdem Garsgrønt og det jeg får til her er en direkte

Sofia og samboeren Hans Haugstad Avdem er klare til dyst i markedshagen som ble etablert i 2017.

årsak til at mange har turt å satse på grønnsaksproduksjon, sier Sofia, som også holder digitale kurs.

Sofia er også med i inkubatorprogrammet «Grønnsaksproduksjon og anna dyrking i Fjellandbruket», som kursholder for en rekke digitale samlinger og gjennom studieturer til Avdem for å gi folk som er interessert i grønnsaksdyrking et faglig grunnlag og praktisk sparring gjennom en vekstsesong.

“Jeg har fått flere tilbakemeldinger om at det jeg får til her er en direkte årsak til at mange har turt å satse

Meningsfylt arbeid

– Det er helt fantastisk å se at prosjektet mitt har engasjert flere til å få det til. Jeg liker veldig godt formidlingsdelen og føler meg heldig som får lov til å reise rundt å holde foredrag, sier Sofia.

– Jeg synes helt personlig det er veldig meningsfylt å produsere mat til seg selv og andre, og så er det et lite steg i forhold til klima- og miljøbevissthet, bidra til kortreist mat uten sprøytemidler og bygge opp matjorden i stedet for det motsatte, sier Sofia.

Sofia lager alle småplantene sine selv, for å kunne velge sorter som trives best mulig i det utfordrende klimaet på Lesja. Her med sønnen Alfred på ryggen.

OVERREKKELSE AV PRISEN

Kari Clausen fra Norges Vel med mottakeren av årets gründerpris.

JURYENS BEGRUNNELSE

Juryen ser Avdem Gardsgrønt som en uslepen diamant med stort potensial til å inspirere flere som ønsker å drive egen produksjon og kan lett stå som et mønster for annen nyskaping. Gjennom pandemien har Sofia klart å omstille seg og økt lønnsomheten ved hjelp av en selvbetjenningsvogn, kurs- og mentorvirksomhet og er et forbilde for unge bønder og andre som har lyst til å gå inn i grønnsaksproduksjon.

Sølvmedaljen ble overlevert i en eske laget av treverk, designer og håndverkere fra Norge.

FAKTA OM GRÜNDERPRISEN

Norges Vels Gründerpris skal premiere og oppmuntre til nyskaping og igangsetting. Medaljen tildeles personer som har gjort en innsats i eget lokalsamfunn, organisasjon eller bedrift - i tråd med Norges Vels visjon om livskraftige lokalsamfunn.

Gründerprisen ble etablert som Norges Vels Sølvmedalje i 1893 for engasjement innen landbruksspørsmål. I dag er Sølvmedaljen en gründerpris som gir honnør til nyskaping og igangsetting.

Juryens kriterier

Kandidatene til prisen blir vurdert av en egen jury som blant annet skal ta hensyn til følgende kriterier:

- 1) En verdig mottaker er fremtidsrettet og nyskapende, og bidrar til lokal utvikling.
- 2) Innsatsen skal kunne stå som et mønster for annen nyskaping.
- 3) Mottakeren har fokus på bærekraft og bidrar til det grønne skiftet.

Prisen består av Norges Vels Sølvmedalje, diplom og 25 000 kroner.

NORGES VEL

- HØYDEPUNKTER FRA 2021
- HVEM ER NORGES VEL
- DIREKSJONEN & ORGANISERING

HØYDEPUNKTER 2021

UTVIKLINGSARBEID I NORGE

Norges Vel skal være en fremtidsrettet igangsetter og utvikler av lønnsom og ansvarlig næringsvirksomhet innenfor mat, landbruk og marine næringer. Vi skal spesielt rette oppmerksomheten mot FNs bærekraftsmål 12 om ansvarlig forbruk og produksjon.

Vi ønsker at Norge skal ha matproduksjon over hele landet. I 2021 har vi arbeidet spesielt med fjellandbruket og med å legge til rette for å ta i bruk nye ressurser som råvarer.

Nasjonalt ressursenter for fjellandbruk

Fjellandbruket omfatter 77 kommuner i Sør-Norge og omfatter et betydelig areal for norsk matproduksjon. Norges Vel ønsker å opprettholde og videreutvikle et bærekraftig landbruk også i klimasoner over 600 meter over havet. Vi er derfor engasjert i arbeidet med å etablere et ressursenter for fjellandbruket der deling og utvikling av kunnskap om landbruket i regionen er viktige formål.

Klimasmart landbruk

Norges Vel bidrar til et klimasmart landbruk gjennom bedre kunnskap for å legge om til solenergi og bioenergi på gårdsbruk. I året som gikk har vi arbeidet med uttesting og tilpasning av batteriteknologi for lagring av strøm. Vi har også holdt en rekke kurs rundt i landet og etablert en erfa-

ringsbase innen fornybar energi på gårdsbruk og fossilfri seterdrift.

Næringsklynge for tare

Klynger er en effektiv metode for å skape drivkraft for næringsutvikling, også for landets nye tarenæring. Tett samarbeid mellom næringen selv, kunnskapsmiljøer og offentlig sektor danner godt grunnlag for dette. I arbeidet med å etablere en ny norsk kystnæring har vi gjennom tarenettverket Norwegian Seaweed Association samlet 70 partnere i klyngesamarbeidet Seaweed Cluster.

Norsk bruksgenbank

Norges Vel har etablert et betydelig demonstrasjons- og oppformeringsfelt på Hellerud gård med 150 prøvefelt og over 100 sorter. I året som gikk arrangerte vi Nordisk kornkonferanse for kulturkorn. Vi har også profesjonalisert Norsk Bruksgenbank gjennom utstyr, lagring og systematisering av norske og nordisk eldre plantemateriale, og initiert flere utviklingsprosjekter for å øke kunnskapen om eldre norske kornsorter.

UTVIKLINGSARBEIDET INTERNASJONALT

Norges Vel skal i partnerskap lede og delta i prosjekter som styrker lokale næringer innen mat, landbruk og akvakultur. Vårt internasjonale arbeid retter seg

spesielt mot tre av FNs bærekraftsmål: Mål 2 om å utrydde sult og bidra til matsikkerhet, mål 8 om anstendig arbeid og økonomisk vekst, og mål 17 om samarbeid for å nå målene.

Forsinkelser på grunn av pandemi

Første del av 2021 var fortsatt preget av pandemi og fokus for vårt internasjonale arbeid var å sikre at implementeringen av prosjektene våre på ris, tilapia og cashewnøtter i Tanzania, Madagaskar og Mosambik gikk mest mulig i henhold til planen, til tross for fortsatte sosiale restriksjoner i partnerlandene våre og stadig økende priser på flere sentrale innsatsfaktorer. Noen forsinkelser har oppstått og vi fikk forlenget flere av avtalene våre på grunn av utfordringer i kjølvannet av pandemien.

Overfører erfaringer

Samtidig hadde vi fokus på å overføre erfaringene våre fra arbeidet med tilapia på Madagaskar til Tanzania, hvor det ble søkt om midlertidig nytt oppdrettsprosjekt (tilbakemeldingene fra Norad har vært svært positive, men per mars 2022 venter vi fortsatt på endelig svar).

Politisk pådriverarbeid for matsikkerhet

Vi har gjennom de siste årene hatt et økt fokus på vårt politiske pådriverarbeid og vi fant igjen

flere av Norges Vels innspill i partiprogrammene i forkant av høstens stortingsvalg. Regjeringsskiftet løftet matsikkerhet høyere på agendaen i norsk utviklingspolitikk og i løpet av høsten gav vi innspill til både Storting og statsråd om hva som blir viktige prioriteringer for å løfte småprodusentene i dette arbeidet.

Noen viktige resultater fra 2021

- Gjennom prosjektet COMRICE ble det produsert ris tilsvarende årlig forbruk til 300 000 mennesker i Tanzania.
- På Madagaskar økte tilapia-oppdretterne produksjonen fra 1 til 1,6 tonn per produsent. Til sammen dekket TDEs produksjon det årlige behovet for fiskeproteiner for 106 000 mennesker på Madagaskar.
- I Mosambik har bøndene i løpet av 2020 og 2021 firedoblet inntekten sin fra cashew og peanøtter.

EIENDOM

Forvaltning av eiendom for Norges Vel er både verdibasert og økonomisk betinget. Norges Vel skal ha en økonomisk bærekraftig eiendomsdrift tilrettelagt for organisasjonens satsningsområder. Eiendomsforvaltningen skal støtte opp under FNs bærekraftsmål 12 om ansvarlig

forbruk og produksjon.

Øverland gård

Gjennom 2021 arbeidet administrasjonen med å følge opp direksjonens vedtak om å se på mulighetene for salg av Øverland gård i Bærum. Denne prosessen ble sluttført ved årsskiftet der det kom til enighet med en kjøper av eiendommen. Et av formålene med salg av Øverland gård er at Norges Vel nå kan konsentrere innsatsen om en videreutvikling av Hellerud gård i Lillestrøm, der organisasjonen også har sitt hovedkvarter.

Hellerud gård

Administrasjonen har i 2021 arbeidet videre med strategi for utvikling av landbruksvirksomheten på gården. Karbonlagring i jord er ett av hovedelementene det nå arbeides videre med. Norsk Bruksgenbank SA blir også en stadig viktigere del av arbeidet på Hellerud, og for andre år på rad ble det sådd et demonstrasjonsfelt med over 100 ulike kornsorter på gården.

Varghiet skoger

Norges Vel eier også Varghiet Skoger som er en av Trøndelags største privateiendommer. Eiendommen består av 52 000 dekar skog, utmark og jaktterreng.

POSISJON OG SYNLIGHET

Norges Vel er en organisasjon som favner bredt både nasjonalt

og internasjonalt, og vi har en stor kontaktflate innen våre saksområder. Vi opplever en økende interesse for vårt arbeid, både som følge av økt oppmerksomhet rundt de sakene vi jobber med og som følge av at kommunikasjonsarbeidet har økt de siste årene. Norges Vel har ikke en høy synlighet i befolkningen generelt, men opplever å ha en stadig sterkere posisjon på områder som bærekraft, matsikkerhet, klimatilpasning, næringsutvikling og gründerskap både nasjonalt og internasjonalt.

Digital kommunikasjon

Gjennom de siste par årene har Norges Vel hatt fokus på å øke synlighet i digitale kanaler og sosiale medier. I løpet av 2021 har vi mer enn doblet antall følgere i sosiale medier og økt besøk til egne nettsider. Antall unike besøkene til våre nettsider økte med 120 prosent i 2021, i snitt ligger vi på en organisk spredning opp mot 80 prosent på Facebook og enkelte av våre betalte poster når en relevant målgruppe på rundt 200 000 personer. Dette bidrar til betydelig økt synlighet for organisasjonen, også ut mot målgrupper som vi ellers ikke ville kommunisert aktivt med.

Norges Vel lanserte i løpet av 2021 også en egen portal for folkefinansiering som har fått navnet drivkraft.org. Denne portalen skal bidra til å skaffe finansiering til prosjekter innen

lokal og bærekraftig mat, kunst, håndverk og lokale opplevelser. Noen aktører har allerede benyttet seg av Drivkraft og fått inn midler til spennende prosjekter på denne måten.

Ny grafisk profil

I 2021 ble den grafiske profilen til Norges Vel fornyet og lansert. Blant annet ble det lansert en ny logo og et helhetlig, oppdatert og tidsriktig uttrykk. Målet med omprofileringen var å gi organisasjonen et visuelt uttrykk som harmonerer mer med hva Norges Vel er og står for i dag. Den nye profilen har fått gode tilbakemeldinger i målgruppen, og bidratt til å gjøre organisasjonen enda mer synlig og aktuell som samarbeidspartner i det grønne skiftet.

Medlemsarbeid

Norges Vel er midt i et viktig arbeid for å revitalisere medlemsorganisasjonen. I takt med økt synlighet og økt interesse begynner vi å se en spennende utvikling på medlemsområdet også. Spesielt i forhold til våre organisasjonsmedlemmer opplever vi økende kontakt, dialog og samarbeid. Etter at rekrutteringen av nye organisasjonsmedlemmer har stått stille en stund, kom det i løpet av 2021 flere nye medlemmer til. Blant annet Vitenparken, Felleskjøpet Agri, Skaugum Bestikkfabrikk AS og LocalFood.

Politikk og myndighetskontakt

Norges Vel opplever en økende dialog med både det politiske miljø og myndigheter på ulike nivå. Organisasjonen har et økende fokus på å gi innspill og delta i prosesser som berører våre arbeidsområder. Av større enkeltsaker organisasjonen har engasjert seg i er etableringen av et ressurscenter for fjellandbruket, som kom med i plattformen for den nye regjeringa.

MEDALJEN FOR LANG OG TRO TJENESTE

Norges Vel tildeler Medaljen for lang og tro tjeneste for å synliggjøre og verdsette menneskers innsats i arbeidslivet. Medaljen er en unik, tradisjonsrik påskjønnelse som bedrifter kan benytte for å hedre ansatte med minst 25 års ansettelse hos samme arbeidsgiver.

Færre arrangementer

2021 ble nok et år preget av Covid-19, og vi kan med stor sannsynlighet si at dette har hatt en negativ påvirkning på antall medaljetildelinger. Medaljen overrekkes ofte ved arrangementer hvor flere er samlet, og retningslinjer som fraråder/forbyr slike arrangementer har medført utsettelse av mange overrekkelser. Medaljetildelingene ble også påvirket av perioden med nedgang i sysselsetting for 30 år siden.

Flere tildelinger

I 2021 ble det tildelt 2542 medaljer mot 2075 medaljer i 2020. Dette er en forbedring på 22,5 prosent fra 2020. Fra 01. januar 2021 ble statuttene endret, og kriteriet om 30 års ansettelse ble endret til 25 år. Denne endringen hadde en stor påvirkning på resultatet i 2021, da hele 426 tildelinger var til ansatte med 25 til 29 års ansettelse (17 prosent av totalt antall tildelinger).

LEGATER FOR NÆRINGSUTVIKLING

Norges Vel forvalter de tre næringsutviklings-legatene Landbrukslegatet, Utdanningslegatet og Kultur- og miljølegatet som støtter prosjekter og tiltak som bidrar til nyskapende næringsutvikling innenfor naturbaserte næringer.

I 2020 var det beskjeden avkastning på legatfondene og kun kr 375 000 ble derfor delt ut i 2021. I tillegg til de vanlige kriteriene, ble søknadene i 2021 også vurdert om de egnet seg for folkefinansieringsportalen drivkraft.org for derved å ha mulighet til ytterligere finansiering.

Det kom inn 54 søknader fordelt på de tre legatene. For første gang ble det satt et tak på 50 000 kroner per søknad grunnet svært begrensede midler. 14 søkere ble tildelt midler.

EN IDEELL OG UAVHENGIG MEDLEMS- ORGANISASJON

Norges Vel er en ideell og uavhengig medlemsorganisasjon som jobber for å skape en fremtidsrettet og bærekraftig matsektor i Norge og internasjonalt.

Vårt engasjement skal bidra til å skape lokal næringsutvikling og verdiskaping. Metodene er de samme som ved etableringen for mer enn 200 år siden: Samarbeid, kunnskapsdeling og entreprenørskap.

VÅR VISJON

Livskraftige lokalsamfunn

VÅRE VERDIER

Vi fremmer bærekraftig utvikling bygget på et sosialt, miljømessig og økonomisk fundament. Vi tror på deltakende demokrati, rettferdig fordeling og likestilling.

SAMFUNNSANSVAR

I samarbeid og dialog med våre medlemmer skal vi skape lokale bærekraftige arbeidsplasser og produkter innenfor mat, landbruk og marine næringer i nært samspill med offentlige og private samarbeidspartnere. Vårt arbeid er spesielt relatert til FNs globale bærekraftsmål 2, 8, 12 og 17. Vi er opptatt av å styrke kvinners deltakelse og likestilling, og i alle våre prosjekter oppmuntrer vi til lik involvering av kjønnene både i forretningsdrift, organisering og eierskap.

Norges Vel har nulltoleranse mot korrupsjon og jobber bevisst for å bekjempe dette, både i egen organisasjon og i de landene vi arbeider. Norges Vel er sertifisert Miljøfyrtårn, og har gjennomført en rekke tiltak for å gjøre driften mer miljøvennlig.

KONGELIG BESKYTTER

H.M. Dronning Sonja er organisasjonens høye beskytter i perioden 01.01.20. – 31.12.24. Det søkes om beskytterskap hos Det Kongelige Hoff hvert femte år.

**DIREKSJONEN
I NORGES
VEL, 2021**

Eli-Grethe Høyvik
PRESES

Daglig leder Interplan AS.
Preses/styreleder fra
2016. Direksjonsmedlem
fra 2015.

Elisabeth Grændsen
WISE-PRESES

Økonomi- og administra-
sjonssjef i Stiftelsen Norsk
Folkemuseum. Visepreses/
nestleder fra 2016. Direk-
sjonsmedlem fra 2015.

Trond Rafoss
DIREKSJONSMEDLEM

Forsker, gründer og daglig
leder i bedrifter innenfor
havbruk, fiske og akvakultur.
Direksjonsmedlem fra 2019 .

Lars Fredrik Stuve
DIREKSJONSMEDLEM

Bonde og tidligere
administrerende
direktør i Norske
Felleskjøp. Direksjons-
medlem fra 2019.

Ragnhild Bjelland-Hanley
DIREKSJONSMEDLEM

Seniorrådgiver fornybar
energi. Ansattvalgt direk-
sjonsmedlem fra 2019 .

Gunn jorunn Sørum
**DIREKSJONSMEDLEM
(VARA)**

Rådgiver organisasjon og
kommunikasjon, Gartner-
hallen. 1. vara fra 2018.

Steinar Dvergsdal
**ORDFØRER I
REPRESENTANTSKAPET**

Driver melkeproduksjon og
eiendomsselskaper. Ordfører i
representantskapet fra 2015.

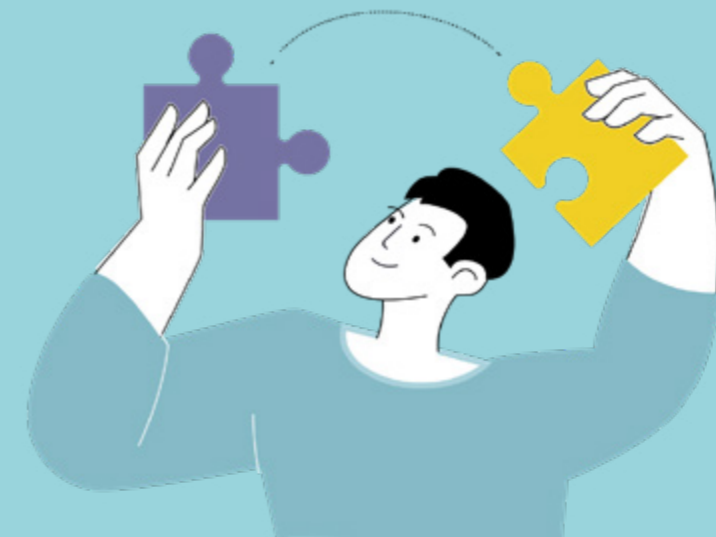
**SLIK ER VI
ORGANISERT**

Norges Vel er organisert som en forening, og er en medlemsorganisasjon der representantskapet er øverste organ. Representantskapet består av en representant for hver av organisasjonene som er medlem, 18 representanter for de personlige medlemmene, direksjonens medlemmer, samt fire representanter valgt av og blant Norges Vels ansatte.

Direksjonen er styret i Norges Vel og ledes av preses.

Direksjonen og preses velges av representantskapet.

Direksjonen ansetter administrerende direktør.

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP

- ÅRSBERETNING
- ÅRSREGNSKAP | KONTANTSTRØM | NOTER
- REVISORS BERETNING

ÅRSBERETNING OG KONSERN- REGNSKAP 2021

PER 31. DESEMBER 2021

FOR

DET KONGELIGE SELSKAP FOR NORGES VEL KONSERN

FORETAKSNR. 965208739

ÅRSBERETNING

GENERELT OM VIRKSOMHETEN

Det Kongelige Selskap for Norges Vels (Norges Vel) formål, visjon og verdier fremmes gjennom aktivitetene som gjennomføres i Norge og i utvalgte samarbeidsland. Utvikling av livskraftige lokalsamfunn er organisasjonens visjon. Målet er å skape lokale bærekraftige arbeidsplasser og produkter innenfor mat, landbruk og marine næringer.

Det Kongelige Selskap for Norges Vel har hovedkontor i Lillestrøm. I tillegg er det regionskontorer i Bergen Tanzania og Mosambik. Våre utenlandskontor er registrert som en internasjonal frivillig organisasjon i tråd med landets lovgivning.

Selskapet har tre datterselskap som inngår i dens konsernregnskap. Norges Vel Eiendom AS ble etablert i 1998 for å forvalte og utvikle Norges Vel eiendommer. Norges Vel Consult AS ble opprettet i 1990. Norges Vel Consult vil med utgangspunkt i Norges Vels kompetansebase arbeide med konkurranseutsatte konsulentoppdrag i Norge og internasjonalt. I 2014 overtok vi Varghiet Skoger AS som er en skogs- og næringseiendom på Fosen.

ÅRSBERETNING

UTVIKLING I RESULTAT OG STILLING

SAMT SENTRALE RISIKOER OG

USIKKERHETSFAKTORER

Konsernet	jan-des 21	jan-des 20	jan-des 19
Driftsinntekter	99 072 124	95 255 535	75 429 887
Driftsresultat	1 589 948	-1 021 402	-2 783 564
Årsresultat	8 978 439	714 998	-530 379
	31.12.jan-des 21	31.12.jan-des 20	31.12.jan-des 19
Balansesum	133 805 018	127 117 740	135 693 308
Egenkapital	103 089 482	94 111 043	93 396 044
Egenkapitalprosent	77,0%	74,0%	68,8%
Rentedekningsgrad	135 412	23 846	-12 805

Driftsinntektene i konsernet endret seg fra 95,3 mill. kr i fjor til 99,1 mill. kr i år, en økning på 4,0 %. Årsresultatet ble 9,0 mill. kr. mot -1,0 mill. kr i fjor, en økning på 1155,7 %. Hovedårsakene til resultatforbedringen er avkastning i finansmarkedet.

Morselskapet	jan-des 21	jan-des 20	jan-des 19
Driftsinntekter	79 866 457	77 914 059	59 849 357
Driftsresultat	-70 503	158 437	-2 354 515
Årsresultat	7 839 085	1 376 095	-230 284
	31.12.jan-des 21	31.12.jan-des 20	31.12.jan-des 19
Balansesum	126 653 188	118 565 444	129 414 089
Egenkapital	97 339 149	89 500 064	88 123 970
Egenkapitalprosent	76,9%	75,5%	68,1%
Rentedekningsgrad	110 953	45 802	-5 689

ÅRSBERETNING

Driftsinntektene i morselskapet endret seg fra 77,9 mill. kr i fjor til 79,9 mill. kr i år, en økning på 2,5 %. Årsresultatet ble 7,8 mill. kr. mot 1,4 mill. kr i fjor, en økning på 469,7 %.

31 Januar 2022 solgte vi Øverland gård og i februar 2022 gjorde vi en konvertering av gjeld til egenkapital i Norges vel Eiendom. Ut over dette har det ikke inntruffet andre forhold etter regnskapsårets slutt har betydning for regnskapet.

Årsregnskapet gir en rettvise oversikt over utviklingen i foretaket, for resultatet i regnskapsåret og stillingen ved regnskapsårets slutt.

FORTSATT DRIFT

Årsoppgjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Det bekreftes herved at forutsetningen om fortsatt drift er til stede. Det er ikke tegnet styresvarforsikring for virksomheten.

Selskapets økonomiske og finansielle stilling kan beskrives som tilfredsstillende

FORSKNINGS- OG UTVIKLINGS-AKTIVITETER

Konsernet og morselskapet driver ikke med FoU-aktiviteter, og har ikke hatt slike aktiviteter i regnskapsåret.

INVESTERINGER, FINANSIERING OG LIKVIDITET (KONSERNET)

De samlede utbetalinger for investeringer i varige driftsmidler i regnskapsåret var - 2,5 mill. kr. De samlede utbetalinger for investeringer i aksjer var 0 mill. kr. De samlede utbetalinger for andre investeringsaktiviteter var 0. Med fradrag for innbetalinger etter salg av tilsvarende eiendeler, er netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter på - 2,5 mill. kr.

Konsernets likviditetsbeholdning per 31.12. i regnskapsåret var 55,1 mill. kr. Konsernets evne til egenfinansiering av investeringer er god, og konsernet hadde en positiv kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter i regnskapsåret på 0,0 mill. kr.

Konsernets kortsiktige gjeld utgjorde pr. 31.12. i regnskapsåret 100,0 % av samlet gjeld i selskapet, sammenlignet med 100,0 % pr. 31.12. i fjor. Selskapets finansielle stilling er god.

Totalkapitalen i konsernet var pr. 31.12. i regnskapsåret 133,8 mill. kr, sammenlignet med 127,1 mill. kroner pr. 31.12. året før. Egenkapitalandelen i konsernet pr. 31.12. i regnskapsåret var 77%, sammenlignet med 74 % pr. 31.12. i fjor.

INVESTERINGER, FINANSIERING OG LIKVIDITET (MORSELSKAPET)

De samlede utbetalinger for investeringer i varige driftsmidler i regnskapsåret var 0,6 mill. kr. De samlede utbetalinger for investeringer i aksjer var 0 mill. kr. De samlede utbetalinger for andre investeringsaktiviteter var 0. Med fradrag for innbetalinger etter salg av tilsvarende eiendeler, er netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter på - 0,6 mill. kr.

Morselskapets likviditetsbeholdning per 31.12. i regnskapsåret var 32,9 mill. kr. Morselskapets evne til egenfinansiering av investeringer er god, og morselskapet hadde en positiv kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter i regnskapsåret på 0,0 mill. kr.

Morselskapets kortsiktige gjeld utgjorde pr. 31.12. i regnskapsåret 100,0 % av samlet gjeld i morselskapet, sammenlignet med 100,0 % pr. 31.12. i fjor. Morselskapets finansielle stilling er god.

Totalkapitalen i morselskapet var pr. 31.12. i regnskapsåret 126,7 mill. kr, sammenlignet med 118,6 mill. kroner pr. 31.12. året før. Egenkapitalandelen i morselskapet pr. 31.12. i regnskapsåret var 76,9 %, sammenlignet med 75,5 % pr. 31.12. i fjor.

ÅRSBERETNING

ARBEIDSMILJØ OG PERSONALE

Arbeidsmiljøet betraktes som godt, og det iverksettes løpende tiltak for å sikre et godt arbeidsmiljø. Det er en arbeidsmiljøgruppe i organisasjonen med representanter fra både arbeidsgiver- og arbeidstakersiden.

Grappa skal bidra aktivt til et godt og forsvarlig arbeidsmiljø i Norges Vel, herunder behandle planer og tiltak som følger av:

- Arbeidsmiljøundersøkelsen, som gjennomføres annethvert år
- Bedriftshelsetjenesten og vernetjenesten
- Miljøfyrtårsarbeidet

Sykefraværet i selskapet var i 2021 var på 1,94 prosent mot 4,86 prosent i 2020. Det er ikke rapportert alvorlige ulykker eller skader.

LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE

Det er en god kjønnsbalanse i organisasjonen. Kjønnsfordelingen for de ansatte er 45/55, hvor menn er den største gruppen. Norges Vels ledergruppe består av 5 personer, en kvinne og fire menn (inkludert administrerende direktør). Direksjonen har fem faste medlemmer, hvorav tre er kvinner (preses og visepreses).

Det er gjort en kartlegging av

lønn fordelt på de to kjønnene. Denne har ikke avdekket noen systematiske forskjeller. Dersom man ser ledergruppen under ett, tjener de mannlige lederne 1,3 % prosent lavere enn de kvinnelige. Når det gjelder de øvrige ansatte, tjener menn 5,5 prosent mer enn kvinnene, men ser vi på kategorien seniorrådgiver, som er den stillingskategorien flest sorterer under, tjener kvinner 0,7% prosent lavere enn mennene.

Ved utgangen av 2021 var det ingen ansatt som var i midlertidig stilling. Det var en ansatt som jobbet deltid 70 %, etter eget ønske. I 2020 ble det gjennomført en kompetansekartlegging i Norges Vel og det er laget en plan for kompetanseheving framover. Kompetansehevende tiltak vil først og fremst ta utgangspunkt i Norges Vels behov og være knyttet til avdelinger og stillinger, men kjønn vil være et moment når man framover rapporterer på kompetansehevende tiltak for å sikre at dette ikke skaper grobunn for manglende likestilling i framtiden.

Kartleggingen som er gjort av likestilling så langt, indikerer ikke at det er behov for å iverksette spesielle tiltak for å fremme likestillingen i Norges Vel.

Norges Vels etiske retningslin-

jer slår fast at: «I Norges Vel er alle likeverdige uavhengig av stilling i organisasjonen, kjønn, seksuell legning, etnisk tilhørighet, alder, livssyn eller politisk tilhørighet. Alle ansatte skal behandles med respekt». Norges Vel har flere kanaler for å fange opp risiko for eller faktisk diskriminering, blant annet regelmessige arbeidsmiljøundersøkelser og vernerunder, en bedriftshelsetjeneste som også tar opp arbeidsmiljø og en egen rutine for varsling av kritikkverdige forhold.

MILJØRAPPORT

Landbruksdriften er basert på miljø- og gjødselsplan og drives ellers i samsvar med Kvalitetssystemer i landbruket (KSL) og øvrige lovpålagte regler. I 2014 ble Norges Vel sertifisert som Miljøfyrtårn, og Norges Vel ble re-sertifisert i 2021 på bakgrunn av de miljøforbedrende tiltakene som er gjennomført i løpet av perioden. Driften forurenser i liten grad det ytre miljøet.

ÅRSRESULTAT OG DISPONERING AV ÅRS-OVERSKUDD I MORSELSKAPET

Styret foreslår følgende disponering av årsoverskuddet, som er på kr 7 839 085:

Overføring annen egenkapital	7 839 085
Totalt	7 839 085

ÅRSBERETNING

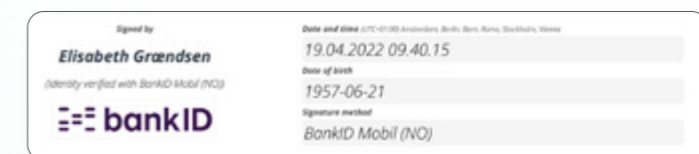
DIGITAL SIGNERING

SKJETTEN, 05 APRIL 2022

Eli-Grete
Høyvik
Preses

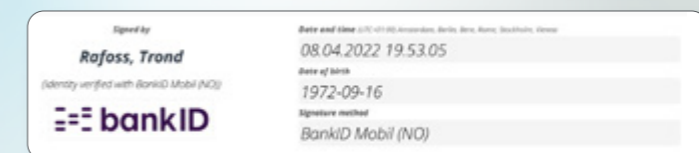
Elisabeth
Grændsen
Visepreses

Lars Fredrik
Stuve
Styremedlem

Trond
Rafoss
Styremedlem

Ragnhild
Bjelland-Hanley
Styremedlem

Øyvind
Ørbeck Sørheim
Administrerende direktør

RESULTATREGNSKAP

MORSELSKAP OG KONSERN | 2020/2021

MORSELSKAP			KONSERNET	
2021	2020	Note	2021	2020
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER				
Driftsinntekter				
14 139 177	11 473 421	1	19 982 831	15 595 903
65 727 280	66 440 638	1,2	79 089 292	79 659 632
79 866 457	77 914 059		99 072 124	95 255 535
Driftskostnader				
53 727 930	53 678 858	3	58 637 155	58 517 818
21 278 690	20 387 091	4	24 878 468	23 904 464
283 829	368 421	5	2 876 465	2 620 106
4 646 511	3 321 251	4,6	11 090 088	11 234 550
79 936 960	77 755 621		97 482 175	96 276 938
(70 503)	158 437		1 589 948	(1 021 402)
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER				
Finansinntekter				
22 489	66 118	7	22 489	514 766
8 228 714	1 275 810	7	8 299 442	1 347 712
8 251 203	1 341 927		8 321 931	1 862 478
Finanskostnader				
7 072	3 011		7 072	3 011
334 543	121 259	7	336 053	123 066
341 615	124 270		343 124	126 077
7 909 588	1 217 658		7 978 807	1 736 401
7 839 085	1 376 095		9 568 755	714 998
0	0	8	590 316	0
7 839 085	1 376 095		8 978 439	714 998
7 839 085	1 376 095		8 978 439	714 998
7 839 085	1 376 095		8 978 439	714 998
OVERFØRINGER OG DISPONERINGER				
0	0		0	(0)
7 839 085	1 376 095		8 978 439	714 988
0	0		0	0
7 839 085	1 376 095		8 978 439	714 998

BALANSE

PR. 31. DESEMBER 2021

MORSELSKAP			KONSERNET	
2021	2020	Note	2021	2020
EIENDELER				
ANLEGGSMIDLER				
Varige driftsmidler				
13 653 926	13 653 926	5	38 123 250	38 097 996
0	0		4 485 505	5 136 587
738 698	425 085		762 247	504 947
14 392 624	14 079 011		43 371 002	43 739 530
Finansielle anleggsmidler				
28 650 000	28 650 000	9	0	0
119 862	127 942	10	119 862	127 942
74 427	0		132 249	72 122
28 844 288	28 777 942		252 110	200 064
43 236 912	42 856 953		43 623 112	43 939 594
OMLØPSMIDLER				
Fordringer				
3 934 774	2 514 338		5 397 956	4 729 880
1 345 280	984 366		1 634 980	1 919 226
17 200 256	15 158 399	11	0	0
22 480 309	18 657 104		7 032 936	6 649 106
Investeringer				
26 855 031	19 229 292	10	26 855 031	19 229 292
1 162 307	1 162 508	10	1 162 307	1 162 508
28 017 338	20 391 800		28 017 338	20 391 800
32 918 628	36 659 588	12	55 131 632	56 137 239
83 416 275	75 708 491		90 181 906	83 178 146
126 653 188	118 565 444		133 805 018	127 117 740

BALANSE

PR. 31. DESEMBER 2021

MORSELSKAP		KONSERNET		
2021	2020	Note	2021	2020
EGENKAPITAL OG GJELD				
EGENKAPITAL				
Opptjent egenkapital				
97 339 149	89 500 064	13	103 089 482	94 111 043
97 339 149	89 500 064		103 089 482	94 111 043
97 339 149	89 500 064		103 089 482	94 111 043
SUM EGENKAPITAL				
			103 089 482	94 111 043
GJELD				
0	0	14	0	0
KORTSIKTIG GJELD				
3 712 181	2 779 885		4 156 361	6 638 478
0	0		590 316	0
2 632 397	1 771 479		2 800 909	1 309 132
22 969 460	24 514 015	15	23 167 950	25 059 087
29 314 038	29 065 380		30 715 536	33 006 697
29 314 038	29 065 380		30 715 536	33 006 697
SUM EGENKAPITAL OG GJELD				
126 653 188	118 565 444		133 805 018	127 117 740

Hellerud 05 april 2022

Eli-Grete Høyvik
Preses

Elisabeth Grændsen
Visepreses

Trond Rafoss
Styremedlem

Lars Fredrik Stuve
Styremedlem

Ragnhild Bjelland-Hanley
Styremedlem

Øyvind Ørbeck Sørheim
Administrerende direktør

NOTER

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk, herunder norske regnskapsstandarder.

Konsolideringsprinsipper

Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontrollen er overført til konsernet (oppkjøpstidspunktet). I konsernregnskapet erstattes posten aksjer i datterselskap i selskapsregnskapet med datterselskapets eiendeler og gjeld. Konsernregnskapet utarbeides som om konsernet var en økonomisk enhet. Transaksjoner, urealisert fortjeneste og mellom værende i konsernet elimineres.

Kjøpte datterselskaper regnskapsførers i konsernregnskapet basert på morselskapets anskaffelseskost. Anskaffelseskost tilordnes identifiserbare eiendeler og gjeld i datterselskapet, som oppføres i konsernregnskapet til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Eventuell merverdi ut over hva som kan henføres til identifiserbare eiendeler og gjeld, balanseføres som goodwill. Goodwill behandles som en residual og balanseføres med den andelen som er observert i oppkjøpstransaksjonen.

Klassifisering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie og bruk klassifiseres som anleggsmidler. Eiendeler som er tilknyttet varekretsløpet, klassifiseres som omløpsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år. For gjeld legges samme kriterier til grunn for å skille mellom langsiktig og kortsiktig gjeld. Første års avdrag på langsiktig gjeld og langsiktige fordringer klassifiseres likevel ikke som kortsiktig gjeld eller omløpsmiddel.

Anskaffelseskost

Anskaffelseskost for eiendelen omfatter kjøpesummen for eiendelen med fradrag for rabatter o.l. og med tillegg for direkte kjøpsutgifter som frakt, toll, ikke refunderbare offentlige avgifter og andre direkte utgifter til anskaffelsen.

Inntektsføring

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen. Andelen av salgsinntekter som knytter seg til fremtidige serviceytelser, balanseføres som uopptjent inntekt ved salget og inntektsføres deretter i takt med

levering av ytelsene.

Salgsinntekter

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget på transaksjonstidspunktet, redusert med merverdiavgift, rabatter, avslag og returnerte varer. Tjenester blir inntektsført i takt med utførelsen. Resultatføring av vederlaget skjer når produktet er overlevert kunde, og det ikke er uoppfylte forpliktelser som kan påvirke kundens aksept av produktet. Levering anses å være foretatt når produktet er levert på avtalt sted, og risiko for tap og ukurans er overført til kunden. Avsetninger for reklamasjoner, returer og eventuelle kvantumsrabatter skjer på bakgrunn av erfaringstall fra tidligere perioder.

Leieinntekter av fast eiendom

Inntekter fra utleie av fast eiendom inntektsføres med den del av leieinntektene som gjelder leie innenfor regnskapsåret. Ved leiefritak eller rabatter leie en periode, blir leieinntekten for den resterende leieperioden fordelt lineært over hele leieperioden. Balanseført verdi av fremtidige leiebetalinger som oppstår ved leiefritak eller rabatt vurderes til

virkelig verdi slik som beskrevet under verdsettelse av fordringer. Avtaler som inneholder leiejusteringer fastsatt etter prisindekser over leieperioden er ikke regnet som rabatt ved vurdering av inntektsføring av leieinntekter.

Varige driftsmidler

Tomter avskrives ikke. Andre varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid. Når det senere er en indikasjon på at levetiden til et driftsmiddel avviker fra det som er lagt til grunn ved anskaffelsen, og avviket er betydelig, endres avskrivningsplanen, og gjenværende balanseført verdi fordeles over det nye estimatet på levetid. Vedlikehold av driftsmidlene kostnadsføres, mens påkostninger og forbedringer tillegges kostpris på driftsmiddelet og avskrives i takt med driftsmiddelet. Det betyr blant annet at ved kjøp av brukt driftsmiddel trekkes skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring i forhold til driftsmiddelets stand på anskaffelsestidspunktet. Leide (leasede) driftsmidler balanseføres som driftsmiddel hvis leiekontrakten anses som finansiell.

Nedskrivning av anleggsmidler

Ved indikasjon på at balanseført verdi av et anleggsmiddel er høyere enn virkelig verdi, foretas det test av verdifall. Testen foretas for det laveste nivå av anleggsmiddel som har selvstendige kontantstrømmer. Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsv verdi og bruksverdi, foretas en nedskrivning til det høyeste av salgsv verdi og gjenvinnbart beløp. Tidligere nedskrivninger reverseres hvis forutsetningene for nedskrivningen ikke lenger er tilstede, med unntak for tidligere nedskrivning av goodwill.

Aksjer i datterselskap

Datterselskap er selskap der morselskapet har kontroll, og dermed bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt ved å eie mer enn halvparten av den stemmeberettigede kapitalen. Oversikt over selskap som er datterselskap er angitt i nummerert note til regnskapet. Aksjer i datterselskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Kostprisen økes når morselskapet tilfører datterselskapet økt egenkapital ved kapitalutvidelse, eller når det gis konsernbidrag fra

morselskapet til datterselskapet. Mottatt utbytte og konsernbidrag resultatføres i utgangspunktet som inntekt, men bare i den grad mottatt utbytte og konsernbidrag ikke i vesentlig grad overstiger vår andel av opptjent egenkapital i selskapet i vår eiertid. Mottatt utbytte som etter denne vurderingen ikke blir inntektsført, vil føres som en reduksjon av anskaffelseskost. Morselskapet regnskapsfører utbytte og konsernbidrag det samme året som datterselskapet avsetter beløpet.

Andre anleggsaksjer og andeler

Aksjene vurderes til laveste verdi av historisk kostpris og antatt salgsv verdi.

Investeringer i børsnoterte aksjer

For kortsiktige investeringer i børsnoterte aksjer brukes markedsverdi prinsippet. Verdien i balansen tilsvarer markedsverdien av investeringene pr. 31.12. Mottatt utbytte, og realiserte og urealiserte gevinster/tap, resultatføres som finansposter.

Fordringer

Kundefordringer føres opp i balansen etter fradrag for

avsetning til forventet tap. Avsetning for tap foretas etter en individuell vurdering av de vesentligste kundefordringene. I tillegg beregnes en avsetning som skal dekke påregnelig tapsrisiko. Ved den individuelle vurderingen anses utsettelse og mangler ved betalinger, og eventuelle andre kjente opplysninger om at en kunde har økonomiske problemer, som indikatorer på at det må avsettes for tap. Andre fordringer, både omløpsfordringer og anleggsfordringer, føres opp til det laveste av pålydende og virkelig verdi. Virkelig verdi er nåverdien av fremtidige innbetalinger. Det foretas likevel ikke neddiskontering når effekten av neddiskontering er uvesentlig for regnskapet. Avsetning til tap vurderes på samme måte som for kundefordringer.

Gjeld

Gjeld balanseføres til nominelt gjeldsbeløp.

Skatter

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt beregnes på grunnlag av de midlertidige forskjellene som

eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, og eventuelt ligningsmessig underskudd til framføring, ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode, utlignes. Utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller og underskudd til framføring som ikke kan utlignes, balanseføres i den grad skattefordelen antas å kunne utnyttes gjennom framtidig skattepliktig inntekt. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet, og underskudd til framføring, begrunnes med antatt framtidig inntjening. Utsatt skatt og utsatt skattefordel som kan balanseføres, oppføres netto i balansen. Skatt på avgitt konsernbidrag som føres som økt kostpris på aksjer i datterselskap, og skatt på mottatt konsernbidrag som føres som reduksjon av balanseført beløp på investeringer i datterselskap, føres direkte mot skatt i balansen (mot betalbar skatt dersom konsernbidraget har virkning på betalbar skatt, og mot utsatt skatt hvis konsernbidraget har virkning på

utsatt skatt). Utsatt skatt både i selskapsregnskapet og i konsernregnskapet balanseføres til nominell verdi.

Pensjonsforpliktelser

Norges Vel har pensjonsordninger i Statens pensjonskasse. Det er en ordning med premieoppfølging uten fond. Premieutbetalingen for ett år til med opptjening, der årets premie er årets kostnad. Det er da ingen regnskapsføring ihht. NRS6

Utenlandsk valuta

Fordringer og gjeld i utenlandsk valuta vurderes etter kursen ved regnskapsårets slutt. Kursgevinster og kurstap klassifiseres som finansposter.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter og bankinnskudd.

Utlevering av årsregnskap

Ønsker man å få utlevert årsregnskapet vennlig send en mail til norgesvel@norgesvel.no.

NOTER

NOTE 1 - SALGSINNTTEKT

(Beløp i NOK)	Norges Vel		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Virksomhetsområde				
Nasjonalt utviklingsarbeid	6 553 688	6 572 274	10 409 198	10 256 784
Internasjonalt utviklingsarbeid	59 022 075	60 588 192	59 022 075	60 588 192
Hedersbevisninger	12 662 686	9 773 398	12 662 686	9 773 398
Eiendom			15 350 135	13 656 966
Medlem og administrasjon	1 628 008	980 195	1 628 030	980 195
Sum	79 866 457	77 914 059	99 072 124	95 255 535

Geografisk fordeling

Norge	20 844 382	17 325 867	40 050 049	34 667 343
Afrika	59 022 075	60 588 192	59 022 075	60 588 192
Øvrige land	-	-	-	-
Sum	79 866 457	77 914 059	99 072 124	95 255 535

NOTE 2 - OFFENTLIGE TILSKUDD

(Beløp i NOK)	Norges Vel		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
NORAD/UD	56 456 045	58 206 186	56 456 045	58 206 186
Øvrig internasjonalt	2 964 296	2 406 056	2 964 296	2 406 056
MVA-kompensasjon	1 174 358	763 171	1 174 358	763 171
LMD-midler	1 900 000	1 900 000	1 900 000	1 900 000
Nasjonalt utviklingsarbeid	1 141 891	3 250 949	1 141 891	3 250 949
Landbrukstøtte	333 290	-	498 100	312 171
Sum	63 969 880	66 526 362	64 134 690	66 838 533

NOTE 3 - VAREKOSTNAD

(Beløp i NOK)	Norges Vel		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Internasjonal bistandskostnader	49 208 087	50 075 371	49 208 087	50 075 371
Varekost medaljen	3 199 137	2 444 977	3 199 137	3 476 728
Nasjonale prosjektkostnader	1 211 739	1 053 649	2 267 356	1 053 649
Innsatsfaktorer landbruk			1 056 003	965 381
Prosjektkostnader utbygging Fjøset			2 795 205	2 859 055
Andre variable kostnader	108 967	104 861	110 367	87 634
Sum	53 727 930	53 678 858	58 636 155	58 517 818

NOTER

NOTE 4 - LØNSKOSTNAD

(Beløp i NOK)	Norges Vel		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Lønnskostnader				
Lønninger	16 335 318	16 140 438	19 935 096	19 628 549
Arbeidsgiveravgift	3 046 925	3 160 945	3 046 925	3 160 945
Pensjonskostnader	807 781	498 502	807 781	498 502
Andre ytelser	1 088 666	587 206	1 088 666	616 468
Sum	21 278 690	20 387 091	24 878 468	23 904 464
Antall årsverk	28,40	29,6	28,40	29,60

Ytelser til ledende personer mv.

	2021				
	Periodisert				
	Lønn	Styre-honorar	Pensjons-kostnader	Annen godtgjørelse	Sum
Administrerende direktør	1 141 611	-	45 665	-	1 187 276
Direksjonen	-	289 809	-	-	289 809
	2020				
	Periodisert				
	Lønn	Styre-honorar	Pensjons-kostnader	Annen godtgjørelse	Sum
Administrerende direktør	1 124 058	-	28 101	-	1 152 159
Direksjonen	-	238 420	-	-	238 420

Administrerende direktør har avtale om lønn i tre måneder etter fratreden fra sin stilling.

Revisor

Godtgjørelse til revisor er fordelt på følgende:

Revisjonshonorar fordeles på	Norges Vel		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Lovpålagt revisjon	120 000	90 000	238 876	168 215
Andre attestasjonstjenester	117 559	159 375	117 559	168 125
Andre tjenester utenfor revisjonen	-	28 813	32 227	32 227
Sum	237 559	278 188	388 662	368 567

Fradragsberettiget merverdiavgift er ikke inkludert i revisjonshonoraret.

NOTER

NOTE 5 - VARIGE DRIFTSMIDLER

(Beløp i NOK)

Norges Vel

	Tomter/bygninger og annen eiendom	Maskiner og inventar	Sum varige driftsmidler
Varige driftsmidler			
Anskaffelseskost pr 01.01.	16 979 203	3 786 789	20 765 992
Tilgang kjøpte driftsmidler	-	597 442	597 442
Avgang solgte driftsmidler	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12.	16 979 203	4 384 231	21 363 434
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-3 325 277	-3 645 533	-6 970 810
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	-	-	-
Reverserte nedskrivninger 31.12.	-	-	-
Balanseført verdi pr. 31.12.	13 653 926	738 698	14 392 624
Årets avskrivninger	-	-283 829	-283 829
Årets nedskrivninger	-	-	-
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-
Økonomisk levetid			
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær 3-5 år	

Konsern

	Tomter/bygninger og annen eiendom	Maskiner og inventar	Sum varige driftsmidler
Varige driftsmidler			
Anskaffelseskost pr 01.01.	51 387 077	11 234 375	62 621 452
Tilgang kjøpte driftsmidler	1 886 854	597 442	2 484 296
Avgang solgte driftsmidler	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12.	53 273 931	11 831 817	65 105 748
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-15 150 680	-6 584 066	-21 734 746
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	-	-	-
Reverserte nedskrivninger 31.12.	-	-	-
Balanseført verdi pr. 31.12.	38 123 251	5 247 751	43 371 002
Balanseført verdi pr. 31.12.			
Årets avskrivninger	-1 861 599	-1 014 865	-2 876 464
Årets nedskrivninger (inkl. reverseringer)	-	-	-
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-
Økonomisk levetid	10-15 år	3-5 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	

NOTER

NOTE 6 - ANNEN DRIFTSKOSTNAD

(Beløp i NOK)

	Norges Vel		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Ikt Kostnader	1 413 144	1 325 586	1 413 144	1 331 869
Konsulent tjenester	2 061 810	1 080 392	2 665 921	2 563 931
Reisekostnader	879 093	745 507	934 858	822 554
Vedlikeholdskostnader	53 368		1 629 482	2 079 744
Driftskostnader eiendom			1 959 131	1 842 039
Øvrige driftskostnad	239 096	169 765	2 487 552	2 594 412
Sum	4 646 511	3 321 251	11 090 088	11 234 550

NOTE 7 - FINANSINTEKTER OG -KOSTNADER

(Beløp i NOK)

	Norges Vel		Konsern	
Finansinntekter	2021	2020	2021	2020
Renteinntekt	22 533	66 118	22 533	76 394
Gevinst aksjer	7 655 133	624 375	7 655 133	624 375
Aksjeutbytte	432 368	497 671	432 368	497 671
Annen finansinntekt	18 175		88 872	510 274
Valutagevinst	122 994	153 764	123 025	153 764
Sum finansinntekter	8 251 203	1 341 928	8 321 931	1 862 478

	Norges Vel		Konsern	
Finanskostnader	2021	2020	2021	2020
Rentekostnader	4 099	3 011	4 099	3 011
Verditap aksjer			-	-
Annen finanskostnad	2 973		4 479	1 807
Valutatap	334 543	121 259	334 546	121 259
Sum finanskostnader	341 615	124 270	343 124	126 077
SUM finansposter	7 909 588	1 217 658	7 978 807	1 736 401

NOTER

NOTE 8 - SKATTEKOSTNAD PÅ ORDINÆRT RESULTAT

(Beløp i NOK)

	Konsern	
	2021	2020
Beregning av årets skattegrunnlag:		
Resultat før skattekostnad	1 729 670	-661 098
Permanente forskjeller *)	11	-53 018
Endring i midlertidige forskjeller	1 055 405	-1 052 205
Ikke skattepliktig inntekt	-	-
anvendelse av fremførbart underskudd	-101 832	1 766 321
Årets skattegrunnlag	2 683 254	-
Oversikt over midlertidige forskjeller:		
Fordringer	-80 000	-470 000
Varer	-	-
Anleggsmidler	-5 712 607	-5 415 274
Avsetning etter god regnskapsskikk	-	-
Pensjoner	-786 939	-
Gevinst- og tapskonto	-115 470	-144 337
Sum	-6 695 016	-6 029 611
Forskjeller som ikke inngår i beregningen	6 029 611	6 029 611
Utsatt skatt / skattefordel	-665 405	-

Fra inntektsåret 2020 er skattesatsen på alminnelig inntekt i Norge redusert til 22 %. Utsatt skatt og utsatt skattefordel per 31. desember 2021 er beregnet med bruk av en skattesats på 22 %. Effekten på årets skattekostnad utgjør kr 0,-.

Selskap Varghiet Skoger har totalt MNOK 35 061 816 underskudd til fremføring per 31.12.2021. Av dette er 0 balanseført per 31.12.2021. Utsatt skattefordel knyttet til fremførbart underskudd i enkelte datterselskap på totalt MNOK 7,7, er ikke balanseført per 31.12.2021. Dette skyldes at selskapet ikke forventer å kunne utnytte underskuddet i overskuelig fremtid.

Informere om at aktiviteten i morselskapet anses som ikke skattepliktig

NOTER

NOTE 9 - DATTERSELSKAP, TILKNYTTET SELSKAP OG FELLES KONTROLLERT VIRKSOMHET

(Beløp i NOK)

Selskapets navn	Ervervet	Kontor	2021	2020
			Eierandel	Eierandel
Norges Vel Eiendom AS	30/11/1998	Lillestrøm, Norge	100%	100%
Norges Vel Consult AS	01/01/1990	Lillestrøm, Norge	100%	100%
Varghiet Skoger AS	30/06/2014	Bjugn, Norge	100%	100%

Investering etter kostmetoden (Selskapsregnskapet)

Selskapets navn	Aksjekapital	Antall aksjer	Annen ek	Egenkapital	Resultat 2021
Norges Vel Eiendom AS	210 000	150	3 150 841	3 360 841	87 911
Norges Vel Consult AS	500 000	250	1 122 867	1 622 867	863 579
Varghiet Skoger AS	60 000 030	4 000 002	-30 583 406	29 416 624	187 864
Totalt	60 710 030	4 000 402	-26 309 698	34 400 332	1 139 354

NOTE 10 - INVESTERINGER I AKSJER OG ANDELER

(Beløp i NOK)

	Anskaff.	Bokført	Resultatført 2021
	kost	verdi	verdiendring
Markedsbaserte aksjer			
Mowi ASA	2 654 890	3 360 070	284 970
Orkla ASA	85 100	88 360	1 360
Norsk Hydro	6 348 513	7 170 571	3 059 251
Sparebank 1 SMN	4 890 000	8 940 000	3 084 000
Telenor	165 000	138 600	-7 300
Rec Silicon	183 300	358 600	36 600
Aker ASA	924	1 650	530
Sum markedsbaserte aksjer	14 327 727	20 057 851	6 459 411
Markedsbaserte obligasjoner			
KLP Nåtid	1 100 000	1 162 307	-201
Sum markedsbaserte obligasjoner	1 100 000	1 162 307	-201
Andre finansielle instrumenter			
KLP framtid	4 900 000	6 797 180	1 166 328
Sum andre finansielle instrumenter	4 900 000	6 797 180	1 166 328

Finansielle instrumenter er verdsatt til virkelig verdi. Virkelig verdi er fastsatt i henhold til verdien som er observerbar i markedet på balansedagen.

NOTER

NOTE 10 - INVESTERINGER I AKSJER OG ANDELER (FORTS.)

(Beløp i NOK)

	Eier- andel	Anskaffelses- kost	Balanseført verdi	Markeds verdi
Andeler i Viken Skog BA		114 862	114 862	-
Bruksgenebanken BA	33,3 %	5 000	5 000	-
Sum		119 862	119 862	-

NOTE 11 - FORDRINGER PÅ KONSERNSELSKAP

(Beløp i NOK)

Norges Vel

Fordringer	Eiendom		Consult		Varghiet	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Lån til foretak i samme konsern	-	-	-	-	-	1 015 170
Kundefordringer	17 658 340	15 289 998	-458 092	-	-	-
Andre fordringer	-	-	-	-	-	-
Sum	17 658 340	15 289 998	-458 092	-	-	1 015 170

Gjeld	Eiendom		Consult		Varghiet	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Lån til foretak i samme konsern	-	1 015 170	-	-	-	-
Leverandørgjeld	-	-	-	-	-	-
Annen kortsiktig gjeld	-	-	-	131 599	-	-
Sum	-	-	-	131 599	-	-

Det eksisterer ingen pantstillelse, garantier eller annen sikkerhetsstillelse til fordel for foretak i samme konsern.

NOTE 12 - BUNDNE BANKINNSKudd, TREKKRETTIGHETER

(Beløp i NOK)

	Norges Vel		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Bundne skattetrekksmidler	946 521	863 286	946 521	863 286
Bundne prosjektkontoer	17 875 326	23 019 965	17 875 326	23 019 965
Øvrige bankinnskudd og kontanter	14 096 781	12 776 337	36 309 785	32 253 988
Sum bankinnskudd, kontanter o.l.	32 918 628	36 659 588	55 131 632	56 137 239

NOTER

NOTE 13 - EGENKAPITAL

(Beløp i NOK)

Norges Vel

	Udekket Tap	Annen EK	Sum
Egenkapital pr 31.12.2020	-	89 500 064	89 500 064
Årets resultat	-	7 839 085	7 839 085
Egenkapital pr 31.12.2021	-	97 339 149	97 339 149

Konsern

	Udekket Tap	Annen EK	Sum
Egenkapital pr 31.12.2020	-	94 111 043	94 111 043
Årets resultat	-	8 978 439	8 978 439
Egenkapital pr 31.12.2021	-	103 089 482	103 089 482

NOTE 14 - PENSJONSFORPLIKTELSER

Norges Vel pensjonsordning er offentlig via SPK. Vår ordning er premieoppfølging uten fond.

Premiebetalingen for ett år til med opptjening. Årets premie er årets kostnad.

Vi har da ingen forpliktelser derfor ingen regnskapsføring ihht NRS6

NOTE 15 - ANNEN KORTSIKTIG GJELD

(Beløp i NOK)

Bistands forpliktelser	Norges Vel		Konsern	
	2021	2020	2021	2020
Ubrukte prosjektmidler Norad	5 653 932	7 816 405	5 653 932	7 816 405
Ubrukte prosjektmidler .UD	13 618 383	12 593 485	13 618 383	12 593 485
Ubrukte prosjektmidler Øvrige	-181 641	242 932	-181 641	242 932
Øvrig kortsiktig Gjeld	3 878 786	3 862 194	4 077 276	4 406 266
Sum	22 969 460	24 515 015	23 167 950	25 059 087

NOTER

NOTE 16 - TRANSASJONER NÆRSTÅENDE PARTER

Oversikt nærstående parter og tilknytninger.

Nærstående part	Tilknytning	Eierandel
Norges Vel Eiendom AS	Datterselskap	100%
Norges Vel Consult AS	Datterselskap	100%
Varghiet Skoger AS	Datterselskap	100%

Transaksjoner med nærstående parter

Gruppen har kun to typer av transaksjoner med nærstående parter. Det er fordeling av andel felleskostnader til datterselskap. Alle ansatte er ansatt i morselskapet, pga. tilknytningen til Statens Pensjonskasse, men de utfører arbeid også i datterselskapene.

Balansen inkluderer følgende beløp som følge av transaksjoner med tilknyttede selskaper:

(Beløp i NOK)

	2021	2020
Felleskostnader	1 655 465	1 681 856
Lønnskostnader	3 629 040	3 488 111
Sum	5 284 505	5 567 471

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

	Konsernet		Morselskap	
	2021	2020	2021	2020
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
Resultat før skattekostnad	9 568 755	714 998	7 839 085	1 376 095
- Periodens betalte skatt	0	0	0	0
+ Tap / - Vinning ved salg av anleggsmidler	(7 717 528)	(624 375)	(7 682 528)	463 226
+ Ordinære avskrivninger	2 876 465	2 620 106	283 829	368 421
+/- Endring i kundefordringer	(668 076)	83 821	(3 462 292)	(2 027 952)
+/- Endring i leverandørgjeld	(2 482 117)	4 067 645	932 296	987 491
+/- Endring i andre tidsavgrensingsposter	(115 114)	(15 130 493)	(1 044 551)	(14 528 649)
= Nto. kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 462 386	(8 268 297)	(3 134 161)	(13 361 367)
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
- Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler				
- Bygninger o.a. fast eiendom IB	38 097 996	42 698 525	13 653 926	13 653 926
+ Bygninger o.a. fast eiendom UB	38 123 250	38 097 996	13 653 926	13 653 926
- Andre varige driftsmidler IB	5 641 534	2 551 248	425 085	615 997
+ Andre varige driftsmidler UB	5 247 751	5 641 534	738 698	425 085
- Vinning ved avgang	45 175	0	10 175	(1 087 601)
+ Av- og nedskrivninger	2 876 465	2 620 106	283 829	368 421
Sum - Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	2 462 761	1 109 863	587 267	1 265 110
- Utbet. ved kjøp av aksjer og andeler	(54 894)	0	(54 894)	0
- Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	60 127	(3 051)	74 427	0
= Nto. kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(2 467 994)	(1 106 812)	(606 799)	(1 265 110)
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
= Nto. kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	0	0	0
= Netto endring i kontanter mv	(1 005 608)	(9 375 109)	(3 740 960)	(14 626 478)
+ Beholdning av kontanter 01.01.				
Kontantbeholdning IB	56 137 239	65 512 348	36 659 588	51 286 065
Sum + Beholdning av kontanter 01.01.	56 137 239	65 512 348	36 659 588	51 286 065
= Kontantbeholdning 31.12.	55 131 632	56 137 239	32 918 628	36 659 588
Kontantbeholdning mv framkommer slik:				
Kontanter og bankinnskudd pr 31.12.				
Kontanter pr 31.12.	54 185 110	55 273 953	31 972 106	35 796 302
Sum Kontanter og bankinnskudd pr 31.12.	54 185 110	55 273 953	31 972 106	35 796 302
+ Skattetrekkingskudd o.l. pr 31.12.	946 521	863 286	946 521	863 286
= Beholdning av kontanter mv 31.12.	55 131 632	56 137 239	32 918 628	36 659 588

BDO AS
Tærudgata 16, 2004 Lillestrøm
Postboks 134
N-2001 Lillestrøm

Uavhengig revisors beretning

Til årsmøtet i Det Kongelige Selskap For Norges Vel

Konklusjon

Vi har revidert Det Kongelige Selskap For Norges Vel sitt årsregnskap.

Årsregnskapet består av:

- Foreningsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- Konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav
- Gir foreningsregnskapet et rettviseende bilde av foreningens finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og
- Gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av foreningen og konsernet slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å

rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til foreningens og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

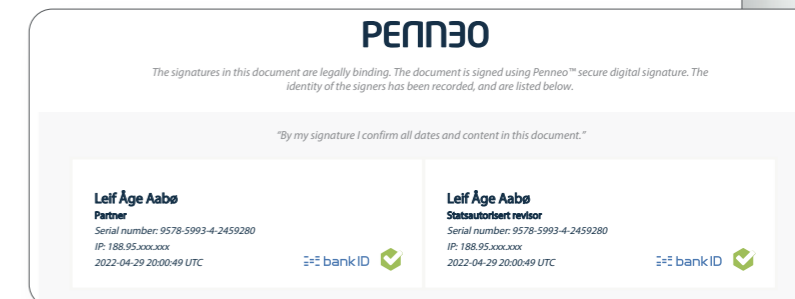
Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Leif Åge Aabø
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Penneo document key: NMOEY-ETC7N-FPSAG-XJPEO-SINUB-267X8

Penneo document key: NMOEY-ETC7N-FPSAG-XJPEO-SINUB-267X8

KREDITERINGER

ÅRSRAPPORT 2021

TEKST

All tekst av Norges Vel

FOTO

Side 49 - 54 - Avdem Gårdsgrønt

DESIGN

Thomashawk Design

www.thomashawk.no

